

Het Koloniaal Weekblad

ORGAAN DER VEREENIGING „OOST EN WEST”

HET LIDMAATSCHAP der Vereeniging bedraagt f 5.- 's jaars (minimum) met inbegrip van kosteloze toezending van het Koloniaal Weekblad.

INHOUD: Indische Tentoonstelling te Arnhem (I.T.A.) 11 Juni—5 Aug. 1928. — *Mariage de raison*, door H. W. Kloos. — *Kleinheidswaan*, door P. Cool, dirig. offic. van gezondh. 1e kl. N.-I. L. — *Encyclopaedie van Nederl.-Indië*, door S. P. l'Honoré Naber. — *Persinggahan, Tehuis voor Nederl.-Ind. Bedienden*, gevestigd te 's-Gravenhage, v. Boetzelaerlaan 2. *Verslag over het jaar 1927.* — *Van Week tot Week.* — *Kunst-, Kunstnijverheid en Huisvuif.* — *Persoverzicht uit de Ind. Bladen: I. Uit de Europ. Pers. II. Uit de Inheemsche- en Mal.-Chin. Pers. — Oost- en West-Indisch Literatuur-Overzicht. — Suriname. — Curaçao. — Uit den Verren Vreemde. — Mededeelingen: I. Van het Dag. Bestuur, II. Van het Inform.-Bureau. — Mutatiestaat van 23 juni tot 18 juli 1928.*

Indische Tentoonstelling te Arnhem (I. T. A.)

11 Juni—5 Aug. 1928. 1)

WENKEN VOOR BEZOEKERS.

1. Afstand Station—ingang Zippendaal, 20 minuten wandelen, langs het Park Sonsbeek.
2. Geregelde 10 en — op drukke uren — 5 minuten dienst met de gemeentelijke autobussen. Vertrek van het Station en van het direct daarbij gelegen Willemsplein. Per tram, geregelde verbinding van het Station naar de Izaak Evertslaan (5 minuten loop van Zippendaal). Extra wagens van lijn 2.
3. **TOEGANGSPRIJZEN.**
Dag-kaart op een weekdag (alles inbegrepen, ook stedelijke belasting) f 1.—
Kinderen tot 16 jaar „ 0,50
Idem, idem op een Zondag „ 0,60
Kinderen tot 16 jaar „ 0,30
Doorlopende kaarten, geldig voor het geheele seizoen, (strikt persoonlijk) „ 7,50
Avond-kaarten (na 5.30 uur) „ 0,25
School-kaarten (ook voor de geleiders), omits 8 dagen van te voren aangevraagd, onder bijvoeging van remise, per persoon „ 0,35
Vereenigingen, Clubs enz., bij bestelling voor minstens 50 personen — 8 dagen van te voren aangevraagd met bijvoeging van remise — per persoon op een weekdag „ 0,50
" " " " Zondag „ 0,30
4. Uitvoerige Catalogus, aan te vragen bij de Drukkerij „de Vlijt” te Arnhem, franco per post „ 0,60
5. Opening elken dag om 9.30 voormiddags, sluiting van de Paviljoens en de Stands 5.30 namiddags.
N.B. De Zeetuin blijft ook na 5.30 uur open. Houders van Avondkaarten moeten f 0,35 bijbetalen.
6. Uitstekende gelegenheid voor Lunch en Diner in Lunchroom en Europeesch Restaurant, tegen matige prijzen, (te adresseeren: den heer J. Dommering, Hotel Bristol, Arnhem).
Rijsttafel in het Indisch Restaurant „Waroeng Djawa” (te adresseeren aan den heer Geradts, Kastanjelaan 41, Arnhem).
7. Een volledig, rustig bezoek van alle bezienswaardigheden, zal 4 à 5 uur vorderen. Voor bezichtiging van het voornaamste rekene men op 2½ uur.
8. Autopark en fietsenstalling, onmiddellijk bij den ingang van Zippendaal.

1) In verband met de toenemende belangstelling, uit alle deelen des lands, heeft het Bestuur besloten den duur der tentoonstelling met 8 dagen te verlengen.

HAAGSCHE SCHOOLVEREENIGING - NASSAULAAN 26, DEN HAAG - Tel. 14574

OPLEIDINGSSCHOOL

v. Gymn., Lyceum, H.B.S. en 6-jar. (zoonodig een 7e klas met verdieping der leerstof en uitbreiding; Wiskunde en Duitsch) 5581
Naast de gewone vakken L.O., Sport, Zwemmen, Slójd, Rhythm. Gymn. FRANSCH ONDER DE GEWONE SCHOOLUREN
Streng hygiënische maatregelen. Een KLEUTERKLAS voor 4- en 5-j. kinderen. De Directeur: G. HELLINGA.

Mariage de raison, door H. W. KLOOS.

In een der interessantste correspondenties, welke de „Ster”-correspondent van de „Nieuwe Rotterdamsche Courant” van uit Indië aan zijn blad zendt, kwam o.a. de opmerking voor, dat de bevolking — het handelde over Bali — erkennende de lichtzijden van het Nederlandsch Bestuur, ons niettemin niet bepaald genegen is.

Deze opmerking klinkt den kenner van Indië niet vreemd in de ooren. De Oosterling houdt niet van den Westering en dat gevoel is zeer begrijpelijk.

Ons karakter, onze eigenaardigheden en levensopvattingen, verschillen te veel van die der tropenbewoners, om een werkelijke sympathie mogelijk te maken.

Als Hollander, die van zijn land houdt en een lange Indische carrière achter den rug heeft, is schrijver dezes overtuigd, dat de Nederlandsch-Indische Regeering in de laatste tientallen van jaren, met de beste bedoelingen beziel, in zeer veel opzichten uitnemend werk heeft gedaan en dat wij, Hollanders, ten deze voor geen enkele andere koloniseerende mogendheid de oogen behoeven neer te slaan.

En toch ondanks — ja wellicht in verband met — al dit goede is men ons niet bepaald genegen, volstrekt niet alleen, omdat men in ons steeds den overheerscher ziet, doch vaak omdat onze opvattingen van recht en billijkheid, onze gewoonten en gebruiken, onze eischen, welke wij aan een ordelijk bestuur stellen, herhaaldelijk in conflict komen met Oostersche opvattingen.

Onze rechtspraak is ongetwijfeld respectabel, doch, mijns inziens, voor een Oostersch land wel wat al te respectabel en vooral te ingewikkeld, dientengevolge vaak onbegrijpelijk voor een Oostersch gemoed.

Geeft de Europeesche rechter zich alle moeite om eerlijk en onpartijdig recht te spreken, dan vindt veelal een Oosterling, dat wij er veel te veel drukte van maken, veel te nauwgezet zijn, met het gevolg, dat het hoogste recht, in zijn oogen, somwijlen tot het hoogste onrecht voert.

In een der staatjes van Noord-Celebes had ons bestuur de hand gelegd op een mauvais sujet van adellijke bloede, en blijde land en volk eindelijk van den onruststoker te kunnen bevrijden, hem opgezonden naar Makasser, waar zijn zaak voor den Raad van Justitie zou worden berecht.

Helaas echter kon het bewijs van zijn schuld niet voldoende worden geacht, zoodat de Europeesche rechtbank niet anders kon doen dan den man vrij spreken.

Gevolg, glorieuse terugkeer naar zijn land en een klap in 't gezicht van ons gezag. Had een dergelijk heerschap terecht gestaan voor landgenooten, men had ongetwijfeld korte metten met hem gemaakt.

Op Java werd in den aanvang van mijn diensttijd, een lastpost uit de desa voor den Landraad gebracht, omdat de man een dijkje van een naburig rijstveld had doorgestoken, om arglistiglijk aan meer water voor zijn eigen gedoetje te komen.

Na grondig onderzoek vroeg de Europeesche voorzitter aan zijn Inlandsche leden, welke straf volgens hun meening den delinquent toekwam, en tot zijn niet geringe verbazing vroeg het betrokken districtshoofd kalmweg de doodstraf.

Groote moeite kostte het den heeren aan het verstand te brengen, dat die straf toch in geen verhouding stond tot de begane overtreding.

Volkomen waar, was het antwoord, maar die kerel bezorgt ons niets als „soesah” in de desa. Nu eens ranselt hij zijn vrouw, dan weer steelt hij een kip, nu dit dan dat, daar moet maar eens een eind aan komen, en hangen we hem op dan zijn we van dien lastpost af. Practisch zeker, maar toch min of meer in strijd met onze rechtsopvattingen. De Ja-

MENNO & Co.

BANKIERS
OPGERICHT 1902

KORTE VOORHOUT 6

(naast Hotel Paulez)
DEN HAAG

KLUISINRICHTING

MET

SAFE-LOKETTEN
TE HUUR

GEOPEND VAN 9 TOT 5 UUR
ZATERDAGS VAN 9 TOT 12 UUR

P. v. d. BRUL

VEENESTRAAT 15
Den Haag

Groote sorteering HEEREN-,
JONGENS- en KINDERKLEEDING

Spec. Afdeling v. KLEEDING NAAR MAAT

SCHERP CONCURREERENDE PRIJZEN 5424

JOS. D. NETTEN & Co. - IN EFFECTEN

Sportlaan 3 - 's-GRAVENHAGE - Telefoon 31201

Wij beschikken over een directe telefoonverbinding met de AMSTERDAMSCH BEURS. Zijn daardoor in de gelegenheid tijdens het Beurs-uur alle verlangde koers-informaties te verstrekken en orders af te doen. 5513
Onze cliënten kunnen op afdoening wachten.

VOORHOEVE'S PLANTENLUST

ZOUTMANSTRAAT 40c

... Hoek Prins Hendrikplein ...

Anno 1896 - Den Haag - Telef. 34791

Levering van alle soorten

BLOEMWERKEN

Tafelversieringen - Palmen - Cacteen

MODERNE TUINAANLEG

Aanbevolen voor de Vereen. „Oost en West” 5666

HOTEL-RUBRIEK

's-GRAVENHAGE

Hotel Pension „Insulinde“, Bankapl. 2, Den Haag, Tel. 54148. Centr. verw. Warm- & koud water op de logeerk.
 Hotel „Promenade“, Oude Schev. weg 21, Tel. 50454. Prachtige ligging. Matige prijzen. 5035

RENKUM

TEHUIS VOOR KINDEREN

„BOSCH EN HEIDE“ RENKUM bij Arnhem, NIEUWEG 3, TEL. 477. Uitst. tehuis voor Kinderen van IND. FAMILIES of Kinderen wier Ouders anders BUITENSL. vertoeven.

MAISON VATEL

58 ZOUTMANSTRAAT 58
 DEN HAAG :: TELEFOON No. 30266

FIJNE VLEESCHWAREN - DELICATESSEN
 COMESTIBLES

Gelegenheid tot lunchen en dineeren
 — Uitgebreide à la carte-kaart —
 Diners aan huis f0.90, f1.—, f1.20 en hooger.
 ONZE

INDISCHE RIJSTTAFEL

WAS IN KORTEN TIJD REEDS OVERBEKEND
 MEN ROEMT ONS ALS „DE BESTE“
 Aan huis bezorgd zonder verhooging
 Vraagt prijscourant! 5543

BEZOEKT HET GEHEEL

OPNIEUW

GERESTAUREERDE

HOTEL-CAFE-RESTAURANT

KUYS-WITZENBURG

HAAGWEG - RIJSWIJK 5632

LUNCH, DINER en A LA CARTE
 ZALEN voor Partijen en Vergaderingen
 Aanbevolen door de Ver. „Oost en West“

DIRECTIE: A. HASTRICH,
 v. h. Central Pavillon - Scheveningen

MAISON BLOM

2e Schuytstr. 77-79 - DEN HAAG - Tel. 33703

HET ADRES VOOR 5017

DINERS AAN HUIS BEZORGD

AMERICAN HOTEL - AMSTERDAM

Hotel en Café-Restaurant le Rang. 5007

Schoonste Ligging - Modernste Inrichting
 Electriche Verlichting - Centrale Verwarming
 Electriche Personenlift
 Omnibus aan 't Station - Matige Prijzen

A. W. VOLMER, Directeur.

Tel. Interc. 4737 Code 5th Edition A. B. C.

C. J. L. VERMEULEN'S VERGROOTINGEN

NAAR OUDE FOTO'S - 1e KLAS UITVOERING
 ZEER BILL. PRIJZEN - VELE RELAT. IN INDIE

TOUSSAINTKADE 20 :: DEN HAAG

NAAR KANTOOR

Wij leiden U op voor Kantoor, en zorgen voor plaatsing in goede betrekkingen
 Prospectus gratis, ook voor STENO, TYPEN, TALEN en BOEKHOUDEN

INSTITUUT „SCHOEVEERS“

STADHOUDERSPLEIN 3, DEN HAAG 6-5201 NIC. WITSENSTRAAT 3, AMSTERDAM

vaansche opvatting omtrent onze rechtspraak werd eenmaal kernachtig uitgedrukt, „adil tetapi bodo“ (rechtvaardig maar dom).

Naar mijne meening vergissen we ons dan ook, indien we gelooven, dat een zoodanige rechtvaardige, en helaas veel te ingewikkelde, rechtspraak door den Oosterling wordt geapprecieerd, uitgezonderd dan door den sluwen Chinees, Arabier of hadji die, geholpen door Europeesch intellect, haar keurig ten eigen bate weet te benutten. Liet men den Oosterling de vrije hand, er zou heel anders en heel wat minder nauwgezet tegen werkelijke of vermeende schulden worden opgetreden.

Geenszins nu wil ik met een en ander een pleidooi leveren voor de overlevering van den inboorling aan ongebreidelde eigen rechtspraak, want dan ware in veel gevallen het recht ver te zoeken, doch ik wensch alleen te doen uitkomen, hoe onze veel strengere, te Westersch georiënteerde rechtsopvattingen, den Oosterling vaak hinderen en prikkelen en dus de ware sympathie tegengaan.

Evenzeer vergist men zich, indien men meent, dat hij onzen zin voor orde, hygiëne, reinheid, punctualiteit enz. enz., nu bepaald aangenaam vindt.

Altemaal mooie zaken, maar die den bruinen broeder verbazend gauw hinderen en vervelen.

Hij vindt ons veel te zwaar op de hand. Waarom zulk een zorg voor huis en inboedel, morgen is het toch weer vuil.

Het opleggen of opdringen aan andere volkeren van datgene wat ons goed schijnt, moet, geschiedt het niet door uiterst deskundige hand, aanleiding geven tot een gevoel van geprikkeldheid.

Een Nederlandsch gezag kan het verbranden van weduwen op Bali niet goedkeuren. Het werd dus afgeschaf, gevolg wrevel aan de andere zijde. Koppen snellen achten wij ontoelaatbaar, maar een inwoner van Nieuw-Guinea denkt er heel anders over en vindt onze inmenging ten deze, hoogst onplezierig.

En zoo gaat het door het gansche uitgebreide eilandrijk, van den half wilden Papoea tot den ontwikkelden Javaan of Maleier.

Overall komen wij door onze pogingen om een ordelijk bestuur te vestigen, onherroepelijk in conflict met allerlei Oostersche opvattingen en eigenaardigheden.

Gevolg, naast erkenning van het vele goede, dat we ongetwijfeld tot stand brengen, gemis aan de ware sympathie. Wij behoeven daarom echter geenszins te vertwijfelen en kunnen rustig koers houden, mits — en dit is een zeer belangrijke mits — we ons maar voldoende weten vrij te houden van Westerschen eigendunk, en we onze ooren terdege naar Oostersche zijde weten te luisteren te leggen.

En in dit opzicht ging de Westerling lang niet altijd vrij uit. Wij namen te veel proeven op den volgzaam Oosterling, wij hebben te veel Westersche loten geënt op Oosterschen stam.

Hoeveel tact en geduld en hoeveel bescheidenheid van eigen zijde, vereischt het niet om te weten of de een of andere voorgestelde maatregel inderdaad in het belang van land en volk is, of zijn gevolgen wortel kunnen schieten in Oosterschen bodem.

De hoffelijkheid, den beschaafden Indonesiër aangeboren, maakt het hem zeer moeilijk ronduit zijn opinie te zeggen, indien die opinie van die van zijn superieur verschilt.

Treedt dan de Westerling onactief op, dan loopt het gansch en al mis, want, hetzij met bijbedoelingen, hetzij uit Oostersche opvattingen omtrent beleefdheid, tracht dan de Oosterling te raden welke richting zijn superieur uit wil om hem, zelfs tegen beter weten in, in het gevele te komen.

Is deze eigenaardigheid ook in Westersche landen niet geheel en al onbekend, toch geloof ik, dat het, althans voor den Westerling, veel moeilijker is om in een Oostersch land achter de werkelijke opvatting van de andere zijde te komen dan in een Westersch.

En toch, wil men werkelijk iets goeds bereiken, dient een loyaal grondig overleg vooraf te gaan, en hoede men zich te zeer te gelooven aan eigen superioriteit. Zelfs van den eenvoudigsten desaman kan menig Westersch bestuurder vaak nog leeren.

Zoo goed deed het me daarom onlangs te lezen, dat de Gouverneur-Generaal, na een Regentenconferentie in Oost-Java kon getuigen aangenaam getroffen te zijn door de openhartigheid waarmede de aanwezigen hun meening naar voren brachten.

Indien een Javaansch Regent, zelfs tegenover den

Gouverneur-Generaal, met gepaste vrijmoedigheid zijn meening durft te uiten, dan acht ik dit een uitnemend teeken.

Het eert den Gouverneur-Generaal en den Regent. Nimmer zal zoodanig overleg ons prestige schaden. Integendeel. Wordt in deze richting voortgegaan dan moge wellicht de sympathie nog niet ontken men, achting moet er uit geboren worden en dat is al veel, want zoodoende kan het huwelijk tusschen Oost en West — moge het dan al geen huwelijk uit liefde zijn — een zeer hecht *mariage de raison* worden, waarbij beide partijen zich uiterst wel zullen voelen.

En wellicht lezen we dan na eenige tientallen jaren nog eens een „dankbetuiging“ ter gelegenheid van de zilveren, gouden of diamantbruiloft van onze „dankbare“ kinderen, kleinkinderen of achterkleinkinderen van Oostersche bloede.

Zoo zij het.

Kleinheidswaan,

door

P. COOL,

(dirig. off. v. gezondh. 1e kl. N.-I. L.).

Besef van eigen kracht drijft tot daden, besef van eigen onmacht verlamt de wilskracht, beide geldt voor personen, maar evenzoo voor volkeren. Is die onmacht een gevolg der omstandigheden dan moet zoowel de enkeling als het geheele volk zich er bij neerleggen, — zij het dikwijls met wrevel — en dit is de eenige verontschuldiging, voor een volk zoowel als voor een persoon, om daden nà te laten. Maar wee hen, als deze onmacht eigenlijk niet bestaat en dit besef ervan op lossen grond is gevestigd of er kunstmatig ingebracht. Dan worden uit ongegrond idee van eigen onvermogen de den nagelaten die niet alleen hadden kunnen worden verricht, maar hadden moeten worden verricht.

In dezen geestestoestand bevindt zich ongetwijfeld ons volk. Het denkbeeld dat wij klein zijn, niet betekenen en niets meer kunnen wordt ons zo met den paplepel en vooral op school ingegoten, dat wij als natie bevangen zijn door een *kleinheidswaan*, die droevig is om aan te zien. Een groot deel onzer nationale ondeugden is te verklaren uit en terug te brengen tot dien waan. Neem ons ontzaten voor ieder en alles dat uit het buitenland komt, dat tot in het kruiperige gaanden eerbied met welke vreemdelingen en vreemde ondernemingen worden bejegend en in alles geholpen, de voorkeur door ons betoond voor producten van buitenlandsche nijverheid, onze liefde voor uitheemsche muziek en musici, het gaat alles gepaard met geringschattigheid en tegenwerking van het eigene, en is niet, zoals wordt gedaan, alléén te beschouwen als een nationale onhebbelijkheid, maar berust in zijn diepste wezen op de overtuiging, dat 't eigene niets beteekent en niets betekenen kan en daarom steun niet verdient. Vandaar dan ook dat alle vermaant aan onze landgenooten om in het buitenland, b.v. België, onze taal te gebruiken op de groote massa Nederlanders geen uitwerking heeft, zolang die groote massa deze taal als die van een onbeteekend klein land beschouwt zonder wereldbeteekenis of invloed op het wereldgebeuren. Men bespeurt de diepte van deze overtuiging wanneer men een landgenoot iets tracht bij te brengen van de werkelijke grootheid van zijn ras; vertel hem van 't aantal Nobelprijzen dat ons land heeft gewonnen, vertel hem dat de nieuwe sluis te IJmuiden de grootste der wereld wordt, vertel hem van de belangrijkheid der Nederlandsche scheepvaart en scheepsbouw, vertel dat deze laatste grooter is dan die van Amerika, hij zal U ongelooftig verbaast aanstaren. Het klopt niet met het bij hem zoo diep ingeworteld idee der kleinheid van zijn land, en U ontvangt ten antwoord: „dat moge dan misschien waar zijn, in de meeste opzichten betekenen wij toch niets.“ En in den ondertoon van dit gezegde ligt wrevel, wrevel omdat de man weet dat zijn volk vroeger wél wat beteekende. Want dat is hem op school naarstig geleerd. Met de daden van Tromp, De Ruyter en De Witt is hij op de hoogte, beter dan met die van Lorentz en Van Heutsz. En uit dien wrevel over dien vermeenden onmacht spreekt tevens zijn liefde voor zijn land. Want al durft de doorsnee Nederlander zijn diepere gevoelens bijna nooit bloot te leggen en zeker niet in het

HOTEL „DE TWEE STEDEN” RESTAURANT „DE TWEE STEDEN”
Buitenhof **Telefoon Nos. 15950 - 15951 - 10062** **'s-Gravenhage**

FAMILIE HOTEL EERSTE RANG IN HET CENTRUM DER STAD

SPECIALA TARIEVEN VOOR LANGDURIG VERBLIJF
 KAMERS MET STROOMEND WATER EN PRIVE BAD

THE DANSANT - DINER CONCERT
 ROEMEENSCH ORKEST 5251
 UITSTEKENDE KEUKEN
 GERENOMMEERDE WIJNKELDER

publiek, van tijd tot tijd kan hij zich niet bedwingen en toont de kalme Noorderling een alles overheersende geestdrift, die de vreemdeling bij hem niet vermoedt. En dat juist en alléén bij gelegenheden van nationale beteekenis: wie aanwezig was bij de eerste aankomst van een Nederlandsch vliegtuig in Indië of wie den hockey-eindstrijd in het Stadion te Amsterdam bijwoonde en die 40.000 toeschouwers als uit één mond het Wilhelmus hoorden aanheffen, die weet wel beter dan dat de Nederlander koel of onvaderlandslied is, hoewel zijn gedrag en zijne uitingen in het dagelijksch leven daarop zouden wijzen.

Berust zijne geringschatting van al wat eigen is dus niet op gebrek aan liefde voor zijn land, zij is er niet minder een gevaar om voor de volkskracht. Vermeend onvermogen verlamt niet alleen de kracht tot daden op velerlei gebied, het maakt ook dat de belangstelling in die daden bij de groote massa landgenooten uiterst gering is. En zonder geestelijke en stoffelijke belangstelling komt nu eenmaal niets tot stand. De voorbeelden liggen voor het grijpen. Zoo dikwijls is er op geweest, dat talrijke geboren Nederlandsche zangers en zangeressen aan buitenlandsche opera's zijn verbonden. Het materiaal voor een Nederlandsche opera is er: de belangstelling, de overtuiging dat het kan, ontbreekt. Zoo dikwijls wordt geld gevraagd voor oprichting van Nederlandsche industrieën, de Nederlandsche fabrikant kan het niet krijgen. De Nederlandsche kapitalist belegde alléén in 1927 351 miljoen gulden in het buitenland, vertrouwend op het kunnen van vreemdelingen, dikwijls zonder voldoende gegevens, en wantrouwend zijn landgenoot. Suriname vraagt om kapitaal voor zijn ontwikkeling. De Nederlander heeft geen vertrouwen in deze Nederlandsche kolonie, hij belegt zijn geld veiliger in obligaties der stad Antwerpen, de erfvijand van Rotterdam, of in Deutsche machinefabrieken, die zijn eigen nijverheid felle mededinging aandoen. Dit gebrek aan vertrouwen in eigen vermogen heeft derhalve zéér belangrijke gevolgen voor de welvaart van het Rijk der Nederlanden als zoodanig. Indien werkelijk al onze kracht, ons bezit en ons vermogen werden aangewend in nationaal zin, dan zou ons land met zijn gebiedsdeelen in de tropen zonder eenigen twijfel een rol van zeer groote beteekenis vervullen. Maar daartoe is onverbiddelijk noodig, dat wij weten wat wij betekenen, en dat wij dit, als wij het weten, ook aan de wereld duidelijk maken. Voor een goed deel door onzen eigen schuld beschouwt b.v. Amerika ons nog steeds als een interessant, maar onbetekenend land van visschers en pofbroeken. Bekend is het feit, dat de bekende afbeelding van onze Oost-Indische grootte op de kaart van Amerika overgebracht, door de Amerikanen als niet onverdientelijke humberg werd beschouwd en dat bij een bezoek van Z.Exc. de Graeff aan een Amerikaansche school tot opleiding van onderwijzeressen de knapste dezer a.s. „teachers” 't aantal inwoners van Java op 500 schatte. De onwetendheid omtrent ons en ons land in het buitenland is grenzenloos, maar hoe weinig weten de meeste landgenooten ervan en hoe slecht lichten zij het buitenland voor door eigen onkunde, gemis aan eigenwaarde, kortom door kleinheidswaan?

Een land als het onze met meer dan 1200 miljoen inwoners binnen zijne grenspalen, met eene zeer uitgebreide nijverheid, die reeds 43 % onzer bevolking omvat en genieën als Fokker en Philips aan het hoofd ervan telt, met kolen- en zoutvoorraaden voor honderden jaren, met een scheepvaart die hare vaste lijnen rondom de geheele aarde spant, met miljarden kapitaalbezit, een land dat tot zijn overzeesche gebieden in Zuid-Amerika een kolonie mag rekenen even groot als Java en minstens even vruchtbaar, dat in Curaçao een eiland met de schoonste natuurlijke haven van de West en het grootste olietankpark van de wereld bezit; dat ten slotte in Azië een eilandrijk beheert met meer dan 50 miljoen inwoners en meer dan 2000 miljoen uitvoer per jaar van voor de geheele wereld allernoodzakelijkste artikelen, zulk een land mag en moet de plaats opeischen waarop het rechtens aanspraak heeft. Tot heden is dit nóch in het economische, nóch in 't staatkundige, nóch in het maatschappelijke leven geschiedt. Mogen onze landgenooten vooral door meerdere zelfkennis hiertoe komen. Het is zeker de eenige weg om den miljoenen tropischen ingezetenen van 't Nederlandsche Rijk den eerbied en de genegenheid voor dit Rijk in te boezemen die voor de eenheid ervan zulk een onmisbaar vereischte is. En juist die eerbied laat tegenwoordig nog al eens te wenschen over. Aan wien de schuld? Men heeft geen eerbied voor wien men geen ontzag koestert, en men koestert geen ontzag voor degenen die zichzelf geringschat. Hoe kan een ontwikkeld Oosterling, die in Nederland zelve een tijd heeft doorgebracht, eerbied blijven voelen voor een natie, die nooit moe wordt te betuigen dat ze „klein” is en die in alles 't buitenland naápt, eene natie van welke steeds ieder gaarne eigen leger en vloot bespot, dikwijls zonder eenige kennis van den werkelijken toestand. Het is

niet uit genegenheid, dat het communistische hoofdkwartier op Java bij 't oproer in 1926 strenge orders had gegeven den Engelschen consul-generaal te Weltevreden met een wacht van veertig man te beschermen. Zelfs de doorsnee inlander weet zeer goed, dat de Brit geen zacht heerscher is en den kleurling en „inheemsche” dagelijks het rasverschil laat voelen. Toch heeft de creool in de West en de Javaan in het Oosten eerbied voor den Engelschman. Deze blijft door alles heen zichzelf, bevoordeelt eigen scheepvaart en nijverheid, sluit zich steeds aan bij landgenooten, spreekt overal zijn eigen taal. Zeker, hij is zelfgenoegzaam, maar in die zelfgenoegzaamheid ligt zijn kracht als volk, in onze wegeijering van ons zelve ligt onze geestelijke en maatschappelijke ondergang. „Ondergang” moge hier al te somber klinken, de geheele schildering van den tegenwoordigen toestand moge den lezer op het eerste gezicht te zwaar lijken, dat er in het welbegrepen belang van ons volk verandering moet komen is moeilijk voor twijfel vatbaar. En tot deze verandering moet ieder weldenkend Nederlander naar vermogen medewerken. Want dit proces gaat langzaam. De school, die door het dikwijls goed bedoelde idealistisch maar daarom niet minder onvaderlandsliedende optreden van vele openbare onderwijzers gedurende de laatste jaren zoo'n groote rol heeft gespeeld bij het op den achtergrond brengen der nationale idee, zoo dat zeer vele Nederlandsche kinderen de vroeger bekende feiten uit de geschiedenis niet meer kennen en zelfs onbekend zijn met ons volkslied of vlaglied, moet van overheidswege weder op haar plicht tegenover het vaderland worden gewezen. Niet zonder reden zenden vele niet-christelijke ouders hunne kinderen liever naar christelijke scholen dan ze bloot te stellen aan de leerstellingen van laat ik zeggen internationaal voelende leerkrachten. Aan gesubsidieerde orkesten moet de eisch worden gesteld een bepaald aantal Nederlandsche muziekwerken per jaar op te voeren; aan zangkoren, die op de een of andere wijze steun der overheid nodig hebben, moet eveneens als eisch worden gesteld de Nederlandsche liederen niet te negeren. Wat de filmvertooningen betreft, die tegenwoordig in de volksoptvoering zoo'n rol spelen, zou evenals in Engeland de eisch moeten worden gesteld, dat een deel van Nederlandschen oorsprong was en dat belangrijke gebeurtenissen in ons Rijk geregeld werden op het doek gebracht. Men zou dan niet de schande beleven als Nederlander in Oost-Indië en West-Indië in jaren geen rolprent te zien met een Nederlandsch opschrift of onderwerp, of in deze gebiedsdeelen eindeloos den Engelschen koning en kroonprins te zien vertoonen tegen zoo goed als nimmer het eigen vorstelijk huis. Men zou dan zorg hebben gedragen dat de Olympiade in Nederland door een Nederlandsche firma was opgenomen en in ons land en 't buitenland was gepubliceerd.

De overheid zou het, zoowel hier als in de overzeesche gebieden, verplicht moeten stellen dat rijks-, gewestelijke en gemeentelijke autoriteiten bij 't aanschaffen van machinerieën, materialen, producten, enz. de voorkeur gaven aan datgene wat van Nederlandschen oorsprong was, Nederland hier genomen in den ruimen zin van Nederland en koloniën. Millioenen en millioenen guldens zouden op deze wijze in het land blijven en millioenen minder opgebracht behoeven te worden aan de belasting ten behoeve van ondersteuning aan werklozen. Kortom van overheidswege zou al dadelijk alles in 't werk moeten worden gesteld tot vermeerdering van het nationaal vermogen door verlevendiging van 't nationaal bewustzijn, zooals Mussolini dit zoo duidelijk als richtsnoer voor Italië heeft aangegeven. Met zorg en nadruk zou de pers ons volk moeten voorlichten over onze plicht tegenover ons zelve, hoewel erkend moet worden, dat vele bladen dit al doen; jammer genoeg bereiken deze echter niet altijd de lezers die nationaal besef het meest nodig hebben. Ten slotte zou door lezingen, als o.a. door „Oost en West” al zoo menigmaal in ons land zelve gehouden over de koloniën, ook in die koloniën de aandacht moeten worden gevestigd en kennis worden verbreed over het Moederland, dat dan in oppervlak klein moge zijn, maar daarin in 't zelfde geval verkeert als Engeland ten opzichte van zijn wereldrijk, en in invloed op de algemeene wereldbeschaving er nooit voor onder heeft gedaan. En het Nederlandsche parlement zoowel als de Volksraad, de Koloniale Staten en de Koloniale Raad, bewust van de groote beteekenis van rust, orde en rechtszekerheid voor de ontwikkeling van

het Nederlandsche gebied in den ruimsten zin, zouden niet mogen aarzelen een deel van de honderden millioenen, in dit gebied jaarlijks verdiend in handel en nijverheid, scheepvaart en cultures, beschikbaar te stellen voor de handhaving van die orde naar binnen en naar buiten te land en ter zee, daarmede laten zien dat wie zich aan de bescherming van de Nederlandsche vlag toevertrouwt op een vast en rechtvaardig bestuur mag rekenen, een bestuur dat niet van zins is te wijken voor wien en wat ook, zoo lang er een taak valt te vervullen.

Encyclopaedie van Nederlandsch-Indië

Aflevering 19 (Nieuwe Serie afl. 4).

Sinds 1922 verschijnen, op de tweede uitgave der zoo voortreffelijke Encyclopaedie van Nederlandsch-Indië, geregeld „Aanvullingen en Wijzigingen”, welke, blijkens een in 1921 verbreed Prospectus, moeten strekken om de reeds verschenen artikelen bij te houden, nieuwe op te nemen. De redactie is in den loop der jaren in andere handen gekomen; de afleveringen I t/m 15 bestrijken het vijfde deel van het hoofdwerk, 16 t/m 19 leiden het zesde deel in.

Dat de verschillende afleveringen niet immer kunnen worden aangekondigd in de koloniale literatuur, is eene zaak die als vanzelf is sprekende, zoo vanzelf sprekende, dat zij gewoonlijk het licht zien zonder de aandacht te trekken, als ongemerkt huns weegs gaan. Dat is niet in alle opzichten gelukkig te achten. Af en toe moeten zij toch eens worden besproken, ware het alleen om na te gaan, in hoeverre de Encyclopaedie aan hare traditie getrouw blijft of wel in andere banen wordt geleid. Daarbij valt dan op te merken, dat zij nimmer heeft uitgemunt door de evenredigheid van de behandelde onderwerpen met de ruimte welke hun wordt toegewijd. Ik erken, dat daarin een der groote moeilijkheden is gelegen, maar wanneer ik (onder meer) kan constateeren dat het in Deel IV behandeld artikel „Suiker” 23 kolommen zonder eenige aanvulling heeft gekregen, terwijl „Strafrecht” er 105 heeft geëischt en nog eens met 3 werd aangevuld, wordt het mij toch wat bar en ga ik mij afvragen, of dat nu de ware evenredigheden van deze Encyclopaedie zijn? Nederlandsch-Indië is toch eer suikerkolonie dan strafkolonie! Ja, in een Encyclopaedie van den Boven-Digoel ware deze verhouding te motiveeren. De juist verschenen 19de aflevering geeft opnieuw gereede aanleiding om het onderzoek ter hand te nemen. Behalve de titels „Dienstplicht” en „Landstorm”, die slechts verwijzen naar een ander hoofdwerk (Militie), bevat deze aflevering van 64 kolommen compressen druks, slechts 10 artikelen. Vier daarvan beslaan gezamenlijk 9½ kolom, de verdere verdeling is:

Luchtvaart civiele	8 kolommen
Luchtvaart marine	7
Verdedigingsstelsel	16
Militie	13
Onderwijs militair	10½

Let men op „Verdedigingsstelsel” en „Militie”, die samen bijna de helft van het heele nummer beslaan, dan gaat men zich verbeelden, dat de Encyclopaedie-artikelen gaandeweg in monografieën en tijdschriftartikelen beginnen te verloop. Nadere kennismaking met het omvangrijkst artikel (Verdedigingsstelsel) is niet geschikt om dien indruk uit te wischen of zelfs maar te verzwakken; het is eene (overigens kostbare) monografie, beschrijvende vooral wat het verdedigingsstelsel alzo niet is, wat er in den loop der laatste jaren aan plannen is gemaakt en onuitgevoerd is gebleven, welke woorden gewisseld, welke daden niet verricht zijn; maar een gecondenseerd overzicht van wat het vigerend verdedigingsstelsel wél is, zal de lezer er slechts met eigen inspanning uit kunnen puren. Toch heeft hij recht, dat de Encyclopaedie hem dergelijke inspanning bespare!

Opmerkingen als ik bij dit onderwerpelijk artikel maakte, kunnen bij vele der vroegere aanvullingsuitgaven worden gemaakt; zij geven den indruk, dat de redactie de beknoptheid heeft laten varen, bezig is hare Encyclopaedie om te zetten in een doorwrocht koloniaal tijdschrift. Ik heb mij, om deze stelling nader te toetsen, de moeite gegeven uit te rekenen hoeveel ruimte het gemiddeld artikel vroeger in beslag nam, tot hoever het in

Het meest gesorteerd Magazijn van Lingerieën, Modeartikelen, Tricotage enz.

in „DUINOORD” is Magazijn „DE ZONEGRENS”

FREDERIK HENDRIKLAAN 99 :: DEN HAAG

Uitsluitend 1ste kwaliteit, scherp concurrerende prijzen

FILIALEN: Thomsonplein 26c, Den Haag

Pansierstraat 48, Scheveningen

den loop der tijden is uitgedijd. Ik heb het navolgende gevonden:

in Deel IV op 874 pag. 1818 artt., d.i.: 0.48 pag. p. art., in Deel V op 480 pag. 554 artt., d.i.: 0.866 pag. p. art., in Deel VI op 96 pag. 65 artt., d.i.: 1.477 pag. p. art.

De sprakigheid van Deel IV staat dus tot die van het (niet gansch gelijkslachtige) Deel V als 1 : 1.8; tot die van Deel VI als 1 : 3, terwijl V staat tot het (wel gelijkslachtige) Deel VI als 1 : 1.7. Eene toename van 70 % als men goed wil, van 200 % als men zachtens overdrijft. Is het te bar, indien ik uit die cijfers afleid, dat de sprakigheid der Encyclopaedie breedspakig begint te worden?

Begint te worden, want bij een begin moge het blijven! Maar laat ons der Encyclopaedie, welke wij toch trotsch zijn te bezitten, toewenschen, dat hier met kracht worde ingegrepen, dat rantsoenering harer kolommen van bevoegde zijde desnoods gewelddadig worde aangepakt en doorgevoerd. Want zij worden vervelend ook, die eindeloos uitgesponnen artikelen en die vervelendheid zou op den duur doodelijk kunnen blijken.

S. P. L'HONORÉ NABER.

„Persinggahan”

Tehuis voor N.-I. Bedienden, gevestigd te 's-Gravenhage, van Boetzelaerlaan 2.

Verslag over het jaar 1927.

Beheer.

Raad van Beheer: R. Zuyderhoff, Voorzitter; Dr. G. A. Rademaker, Ondervoorzitter; G. Hennus, Penningmeester; Mevrouw D. Raedt van Oldenbarneveldt-van Maarseveen en J. P. J. Barth, leden. Regeerings-Commissaris: L. C. Westenek. Directeur: F. de Munnik.

Het Lid G. J. Oudemans heeft in den loop van het jaar, wegens vertrek naar het buitenland, ontslag gevraagd als lid van den Raad van Beheer. Van de oprichting af tot einde 1925 was de Heer Oudemans Regeerings-Commissaris en daarna lid van den Raad van Beheer. Al dien tijd zijn de belangen van „Persinggahan” door hem met toewijding behartigd.

Financiën.

De inkomsten bedroegen f 10.462.25, terwijl de uitgaven f 10.450.92 beliepen.

Huisvesting.

In het verslagjaar vonden 140 (110) bedienden in het Tehuis een onderkomen, onder wie 137 (101) vrouwelijke en 3 (9) mannelijke. Het aantal verplegdagen bedroeg 2854 (2969).*)

De gezondheidstoestand van de logeergasten liet over het geheel weinig te wenschen over. In de eerste maanden van het jaar werden eenige baboes door griep aangetast. Een zelfs zoodanig, dat zij in het Gemeente Ziekenhuis moest worden opgenomen, waaruit zij eerst na een paar maanden als hersteld kon worden ontslagen.

Nog voor een andere baboe, wier toestand zich aanvankelijk zeer ernstig liet aanzien, moest opening in die inrichting worden verzocht. Ook deze keerde na eenigen tijd gezond naar het Tehuis terug.

Een baboe, die een maand na aankomst in het Tehuis, van een levenloos kindje beviel, kon met behulp van een wijkzuster in het Tehuis worden verpleegd.

Een baboe, die vroeger vaak in „Persinggahan” geloged had, overleed in het ziekenhuis. Zooals gewoonlijk werd ook door de inwonenden van het Tehuis aan hare begrafenis deelgenomen. Aan het graf werden de gebruikelijke ceremoniën en gebeden door mannelijke bedienden verricht.

Gezellig Samenzijn.

Dat de gelegenheid door het Tehuis aan de Indische bedienden geboden om elkander in een gezellig interieur te ontmoeten op prijs wordt gesteld, werd ook dit jaar weder bewezen door het groot aantal baboes en djongos, dat vooral des avonds, in de recreatiezaal bijeen kwam. Stortregen of koude was voor velen geen verhindering om naar „Persinggahan” te komen.

Ter gelegenheid van het Javaansch Nieuwjaar werd wederom gedurende twee dagen feest gevierd.

*) De tusschen haakjes geplaatste getallen geven die van het vorige jaar.

De gamelan, ons door het Bestuur van Boeatan welwillend ten gebruike afgestaan, droeg er veel toe bij om onder de talrijke bezoekers een opgewekte stemming te bewaren. Met grooten ijver was door de djongos de zaal, de vestibule en de gang versierd, waardoor het geheel een aangenamen indruk maakte.

Grootere slametans werden mede gegeven ter gelegenheid van een paar huwelijksfeesten.

Raad en hulp.

Ook dit jaar deden zich herhaaldelijk gevallen voor, waarbij de hulp van „Persinggahan” werd ingeroepen. Enkelde dezer mogen hier worden vermeld. In Rotterdam werd een baboe zwerfende gevonden met een bundel kleeren onder den arm. Behulpzame menschen verleenden haar een nacht onderdak en brachten haar den volgenden dag naar het Tehuis. De vrouw verklaarde niet te weten hoe de familie heette bij wie zij in dienst was, in welke straat deze woonde en met welke boot deze met haar uit Indië gekomen was. Zij was van de familie weggegaan omdat zij het in Rotterdam niet kon uithouden en naar Indië terug wilde.

Door een dame in Den Haag werd 's avonds een baboe huilende op straat aangetroffen. Die dame nam de baboe mee naar huis en verzocht den volgenden dag voor haar opneming in „Persinggahan”. Deze vrouw, die voor de eerste maal in Holland was en geen geld en slechts zeer weinig kleeren bezat, wilde niet meer terug naar de familie, waarmee zij uit Indië gekomen was.

Arbeidsbeurs.

Het aantal aanvragen om een Inlandsche bediende voor een betrekking hier te lande bedroeg 397. Aan deze aanvragen kon slechts voor een klein gedeelte worden voldaan. Op een verzoek om een baboe voor de reis naar Indië behoefde daarentegen nooit een teleurstellend antwoord te worden gegeven.

Namens den Raad van Beheer:

R. ZUYDERHOFF, Voorzitter.
F. DE MUNNIK, Secretaris.

Van Week tot Week.

Dinsdag 10 tot Maandag 16 Juli.

De I.T.A. verlengd. De Indische tentoonstelling te Arnhem, welke 28 Juli a.s. zou sluiten, is verlengd tot 5 Augustus. Tijdens het laatste gedeelte van de I.T.A. worden door de K. L. M. passagiersvluchten boven Arnhem, Nijmegen en omgeving gehouden.

Koloniale Vacantie cursus voor Geografen. Van 27—29 December a.s. zal vanwege het Comité voor Indische lezingen en leergangen wederom een Koloniale Vacantie cursus voor Geografen worden gehouden.

De ziekte- en sterfgevallen a. b. van de Insulinde. De Directie van den Rott. Lloyd deelt mede, dat zij de heeren Prof. Dr. P. Th. L. Kan, Prof. Dr. G. J. W. Koolemans Beynen Jr. en Prof. Dr. P. C. Flu bereid heeft gevonden zich in commissie te vereenigen ten einde een onderzoek in te stellen naar de ziektegevallen, voorgekomen op het s.s. Insulinde.

Gouverneur Van Kempen. Batavia, 11 Juli (Aneta).¹⁾ Op zijn verzoek is met 10 September eervol ontslag verleend aan den Gouverneur van Sumatra's Oostkust, den heer C. J. van Kempen, onder dankbetuiging.

Draadlooze kruisgesprekken met Indië. Ter gelegenheid van de jaarvergadering van het Kon. Inst. van Ingenieurs op de I.T.A. te Arnhem hebben verschillende, zeer goed geslaagde radio-gesprekken plaats gehad met Bandoeng. In de theaterzaal waren twee luidsprekers aangebracht, waardoor het mogelijk was dat alle aanwezigen de gesprekken konden volgen. (Zie nadere bijzonderheden in de N. Rott. Ct. van 14 Juli, Ochtendbl. B).

Univers. examens. Leiden. Bevorderd tot doctor in de rechtsgeleerdheid (cum laude) op proefschrift: Het adatrecht van Borneo, de hr. J. Mallinckrodt; in de letteren en wijsbegeerte op proefschrift: De kroniek van Bandjarmasin, de hr. A. A. Cense. — Taalk. cand. ex. Indologie de hr. J. B. Bakker, J. W. M. Courbois.

¹⁾ De Aneta-telegr. ontleend aan de „N. R. Ct.”.

— Doctor. ex. Indisch recht de hr. P. Bollen K. E. Breslau, Mr. W. C. van den Brandeler. Cand. ex. Indisch recht de hr. Liem Gien Kheng, J. J. W. Klem, S. Tas. — Econ. cand. ex. Indologie de hr. A. S. L. Spoor, B. Bruins.

Utrecht. Doctor. ex. Indisch recht Mr. Kikeron. — Taalk. cand. ex. Indologie de hr. A. Ellerbeck, D. Schermers.

Mr. C. S. Buys Ballot †. Te 's-Gravenhage is, op de leeftijd van 77 jaar, overleden Mr. C. S. Buys Ballot, oud-lid van het Hooggerechtshof Batavia.

Voordracht van R. M. Mr. Soeripto. Ter gelegenheid van het congres van het Nederl.-Indonesisch Verbond heeft de onder-voorzitter, Raden Mr. Soeripto eene voordracht gehouden, waarbij hij op sympathieke wijze uiting gaf aan zijn standpunt ten opzichte der verhoudingen tusschen Nederland en Indië. (Zie het verslag in de „Nwe Rott. Ct.” van 17 Juli, Ochtendbl. B).

J. Willems †. Te 's-Gravenhage is, op den leeftijd van 62 jaar, overleden de heer J. Willems, getrouwd met Majoor-tit. van het O.-I. leger, ridder der Militaire Willemsorde, administrateur der theerubberonderneming Tendjolaja.

Ambtsjubileum. Medan, 14 Juli (Aneta). Tengko Mohammad Adil, Pangeran van Boven Langkat, is onder zeer groote belangstelling gehuldigd bij gelegenheid van zijn 40-jarig ambtsjubileum.

Vleidend oordeel over Ned.-Indië. Het Vaderland van 14 Juli (Avondbl.) bevat een uitvoerig artikel van zijn Londensche correspondent, waarin een overzicht gegeven wordt van een rede, uitgesproken door den Right Hon. W. Ormskirk Gore, onderminister van Koloniën, naar aanleiding van diens reis over Java, in Achter Indië en op Ceylon. De hr. O. laat zich buitengewoon vleidend uit over hetgeen door de Nederlanders in Indië is en wordt verricht.

Jhr. J. D. Six †. In den ouderdom van 81 jaar is Zutphen overleden Jhr. J. D. Six, oud-Raad adviseur aan het Departement van Koloniën, ridder in de Orde van den Nederlandsche Leeuw en commandeur in de Orde van Oranje Nassau.

Kunst, Kunstnijverh. en Huisvlijt

De Jaarlijksche Algemeene Vergadering van „Boeatan”.

Zooals „Het Vaderland” schreef, „had in het lokaal van „Boeatan”, Heulstraat 19 te 's-Gravenhage onder leiding van de presidente, mevrouw Van Beresteijn-Tromp, de jaarlijksche algemeene vergadering plaats van aandeelhouders in de N. V., die zich niet ten doel stelt winst te maken voor de aandeelhouders, doch om hier belangstelling en sympathie te wekken en levendig te houden voor Indië, vooral door te wijzen op de belangrijkeheid en de schoonheid van de volkskunst van Indië.

Het jaarverslag door den secretaris, den heer J. W. Teillers, en de geldelijke verantwoordelijke door den penningmeester, den heer W. H. C. Brummeler, uitgebracht, laten wij hier in hun geheel volgen:

VIER EN TWINTIGSTE JAARVERSLAG VAN „BOEATAN”.

Bij het uitbrengen van dit vier en twintigste jaarverslag door den Raad van Beheer nadert de N. Boeatan het einde van het tijdvak, dat de stichtende onderneming, die belangloos hun geldelijke steun hebben gegeven ten bate van het door hoo beschouwd van den af te leggen weg, welke zij het oog hadden. De vorige vergadering van aandeelhouders heeft dan ook reeds besloten dit tijdvak van 25 jaren met een termijn van gelijken duur te verlengen. Bij de oprichting durfde waarschijnlijk niemand hopen, dat het doel binnen den stelden tijd kon worden bereikt. Er waren echter waarschijnlijk wel toekomstige pessimisten, die aan twijfelden, of het mogelijk zou zijn om de voorpost van het Indische kunstbegrip zoo lang tijd onverzwakt bezet te houden. Wie er zoo over mocht hebben gedacht, is beschaamd geworden, dat is in de eerste plaats te danken aan enkele steunpilaren, die met onverflauwden ijver zich aan de zaak hebben gegeven.

Gemakkelijk is dat niet geweest!

Er is in Indië in de vier en twintig jaren, die achter ons liggen, veel gedaan op het gebied van volksopvoeding en onderwijs. Enorm veel zelfs, hetgeen de Regeering heeft gedaan voor het algemeen onderwijs en voor de volksoontwikkeling westerschen zin mag wel voorbeeldig worden genoemd voor landen in gelijke omstandigheden Indië.

Maar juist op het gebied, waarheen in de eerste plaats de belangstelling van Boeatan uitgaat,

BINNENKORT OPENING VAN HUIZE NASSAUPLEIN

1ste Rang's FAMILIE-PENSION

NASSAUPLEIN 29 - DEN HAAG - Inlichtingen: Telefoon 13765

Balans op 31 December 1927.

Debet.	
Aandeelen in portefeuille	f 14600.—
Debiteuren	„ 4514.25
Kas Directrice	„ 770.83
Deposito Nederl. Handel Mij.	„ 2340.93
Deposito Scheurleer en Zoonen	„ 289.27
Goederen in magazijn	„ 14010.98
Inventaris	„ 1.—
Totaal	f 36527.26
Credit.	
Kapitaal	f 30000.—
Crediteuren (inc. rest. bedrijf)	„ 6527.26
Totaal	f 36527.26

Goedgekeurd in de Algemeene Vergadering van Aandeelhouders op 9 Juli 1928.

Geverifieerd en in orde bevonden:

- (w.g.) W. C. G. BOOMS.
- „ K. H. H. VAN BENNEKOM.
- „ F. H. A. VAN DER BRUGH.

De geldelijke verantwoording werd goedgekeurd en de aftredende raad van beheer werd met nagevoegde algemeene stemmen herkozen, met uitzondering van den heer W. H. C. ten Brummeler, den penningmeester, die wegens vertrek zich niet herkiesbaar had gesteld.

De raad van beheer wordt thans gevormd door de dames G. A. van Beresteijn—Tromp, presidente; C. van Assen—Sol, vice-presidente; en J. van der Zwet—Dil; en de heeren J. W. Teillers, secretaris; A. J. Vincent, penningmeester, en D. van Hinloopen Labberton, commissaris.

Nadat nog verschillende aanwezigen van hun belangstelling deden blijken, sloot de presidente de vergadering met een woord van dank aan allen, die in het afgelopen jaar Boeatan hebben gesteund.

Persoverzicht uit de Ind. Bladen.

I. UIT DE EUROPEESCHE PERS.

Nationalisten onder leiding van de P.P.P.K.I.

In de „Mededeelingen” der Regeering over onderwerpen van algemeen belang, wordt o.m. een overzicht gegeven van den inwendigen politieken toestand van 1924—15 April 1928 (*Bat. Nwsbl.* 6 t/m 12/6 en *De Loc.* 8/6 blz. 20).

De omstandigheid, dat *Boedi Oetomo* in hoofdzaak de Javaansche intellectueelen vertegenwoordigt en tevens hen die ervaring bezitten, waarborgt in den regel dat het oordeel van deze vereniging berust op behoorlijke studie van het onderwerp; de omstandigheid, dat het ledental voor een groot gedeelte bestaat uit ambtenaren, is almede oorzaak dat als regel actie en meningsuiting getemperd zijn. Reeds verscheidene jaren zijn ook minder ontwikkelden tot de vereniging toegetreden; niettemin heeft zij haar oorspronkelijk karakter van *Javaanschen intellectueelenbond* geenszins verloren. Het rasinstinct doet zich uiteraard in deze vereniging in ongemeene mate gelden; natuurlijk vertegenwoordigt de voortvarende jeugd daarin het meest linksche element. Op het Oudejaarscongres 1927 werd besloten tot toetreding tot de P.P.P.K.I.

De *studieclubs* zijn het product van intellectueele nationalisten, die in eng partijverband geen bevrediging vonden; zij hebben bovendien tal van leden, die vroeger lid geweest zijn van de *P(erhim-poenan) I(ndonesia)* te 's-Gravenhage. Een sterk nationalistisch sentiment bepaalt haar gezichtshoek en geeft richting aan haar politieke en sociale actie. Te Soerabaja staat de „*Indonesische Studieclub*” met ongeveer 160 leden onder leiding van *dr. Soetomo*. De „*Algemeene Studieclub*” te Bandoeng is in hoofdzaak samengesteld uit academici, oud-leden van de P. I. te 's-Gravenhage. Te Solo heeft *mr. Singgih* de leiding; met *dr. Radjiman* redigeert hij de „*Timboel*”. Minder belangrijke studieclubs zijn te Batavia, Semarang, Buitenzorg en Jogja.

De *Perserikatan Nasional Indonesia* werd medio 1927 te Bandoeng opgericht; hare propaganda is geheel gebaseerd op het door de P. I. te 's-Gr. ontworpen plan. Leden kunnen zijn Indonesiërs van 18 j. en ouder, terwijl tot buitengewone leden kun-

dergelijke voorwerpen voor ons streven te getuigen. De samenstelling van den Raad van Beheer bleef sedert het verschijnen van het vorige jaarverslag, ongewijzigd.

Een groote gebeurtenis voor Boeatan in 1927 bestond in de verbouwing van de lokalen in de Heulstraat 19, waarvan de architect N. P. de Koo, een tegelijk smaakvol en praktisch geheel heeft weten te maken. De verkooplokalen wonnen veel aan uiterlijk en door betere benutting van de ruimte. De keukeninstallatie verbeterde in zeer belangrijke mate.

De goederenloterij, die in de bestrijding van de kosten van die verbouwing zal moeten meehelpen, kon nog niet gehouden worden, omdat de loten nog niet alle zijn verkocht. Bij vrienden van Boeatan, die haar streven willen steunen en daarbij het uitzicht willen hebben op het verkrijgen van mooie voorwerpen van Indisch maaksel, moet het bestuur er daarom op aandringen loten te kopen of voor ons te plaatsen.

De verkoop van artikelen ging dit jaar op de gewone wijze verder, met een stijging in den omzet, welke tot uiting komt in de cijfers, welke in het achterstaande verslag van den penningmeester worden vermeld. De belangstelling van den kunsthandel bleef toenemen, in het bijzonder voor de weefsels.

De baten van het door de dames van het Propaganda-comité beheerde Indisch restaurant, welke baten ten gunste van Boeatan's doel komen, wijzen eveneens in een stijgende richting.

Aan de dames, die zich, ter wille van dit resultaat, ook dit jaar wederom zooveel moeite hebben gegeven, dient daarvoor een woord van hartgrondigen dank te worden gezegd.

Nota van Toelichting bij de Verantwoording over 1927.

De omzet over het afgelopen jaar bedroeg belangrijk meer dan over het vorige jaar, zoodat de winst op de verkochte goederen dan ook ruim f 700 meer bedroeg: 1927 f 6419.70 (v.j. f 5686.14).

Gelukkig verschijnsel, want ook de onkosten van het bedrijf vermeerderten. Zoo moest door het tijdelijk in gebruik nemen van een ander perceel, weer huishuur worden betaald, terwijl ook de post salarissen hooger werd, daar gebleken was meerder personeel noodig te zijn.

Ook de baten van het restaurantbedrijf waren dit jaar hooger dan in 1926 en bedroegen na aftrek van alle onkosten f 5850. De niet genoeg te waardeeren hulp van het Dames-propaganda-comité kon een dergelijk resultaat tot stand brengen.

Een groot deel van de kosten van de verbouwing kon daardoor worden bestreden. Ten slotte moet nog worden geconstateerd dat de Raad van Beheer in het afgelopen jaar weder met ijver werd bijgestaan door de beide directrices.

Winst- en verliesrekening over 1927.

Debet.	
Rente en koersverschil	f 67.85
Winst en verlies goederen	„ 6419.70
Tentoonstelling en feesten	„ 425.23
Totaal	f 6912.78
Credit.	
Assurantiën	f 225.55
Belastingen	„ 469.28
Inventaris	„ 377.99
Huishuur	„ 2555.10
Kantoorbehoeften	„ 180.14 ⁵
Advertentiekosten	„ 115.87
Onkostenrekening	„ 96.36 ⁵
Onderhoud W. en R.	„ 16.31
Porti en telegrammen	„ 115.56
Salarissen	„ 2061.05
Telefoon	„ 149.30
Verlichting	„ 467.26
Verwarming	„ 83.—
Totaal	f 6912.78

der volkskunst, is de zorg van het Gouvernement allergeringst.

Zou men de cijfers naast elkaar zetten, zooals men ze op de begroting van Nederlandsch-Indië kan vinden, van sommen jaarlijks besteed aan algemeen onderwijs en vakonderwijs op ander gebied, vergeleken met die voor 't in stand houden en ontwikkelen van de volkskunst, de vergelijking zou bedroevend en beschamend zijn. En wat er geschiedt op het gebied van teekenonderwijs, past zich als algemeen systeem niet aan bij wat de volksbegaafdheid, het volkskarakter, vraagt.

Op te komen voor de belangen van de Indische volkskunst, waarin zich de volksaard het best heeft geuit, rekent Boeatan zich tot een plicht. Zij dient als 't kan die belangen voor te staan bij de Regeering, doch zij dient ook de openbare meening te overtuigen van het goed recht van die volkskunst. Zij moet echter verlangen, dat ook andere organen dit belang ter harte nemen, in de eerste plaats het Indonesische volk zelf.

Zoo Boeatan dit vraagt, weet zij daarmede iets te verlangen, dat moeielijk kan worden vervuld, omdat juist in dezen overgangstijd, nu de Indische volken voor de zware taak staan zich het westerse weten eigen te maken, dat zij voor hunne verdere ontwikkeling tot wereldburgers zoozeer behoeven, de daarmee verbonden inspanning een betsel kan zijn om de waarde van het volkseigene voldoende te onderkennen. De tijd daarvoor zal echter eens komen, doch dan kan er veel verloren zijn gegaan.

Daarom bestaat ook voor de Europeanen in Indië en in Nederland, in het bijzonder voor hen, wier werkkring en belangen hen met Indië hebben verbonden, een zedelijke verplichting om mede te helpen het waardevolle bezit van Indië, de overgeleverde kunstvormen, de volksbegaafdheid, in stand te houden en te ontwikkelen, zóó, dat zij ook zullen passen in de komende maatschappij.

Het zou ondankbaar zijn van Boeatan, zoo zij niet erkende, dat er een zekere mate van belangstelling bestaat; haar bestaan bewijst het, en zij erkent met verheuging, dat de belangstelling groeit, ook daar, waar zij het zoo gaarne ziet, bij de Indiërs zelf. Verschillende vooraanstaande figuren uit de inlandsche maatschappij toonden en toonen in toenemende mate, dat zij het streven op prijs stellen en er toe willen meewerken. Ook de Regeering toonde belangstelling door eenige aandacht te geven aan het onderricht in de handenarbeid.

Boeatan is dus dankbaar; dankbaar maar niet voldaan. Voldaan kan zij eerst wezen, wanneer men algemeen zal inzien, dat het hier gaat om meer dan ondergeschikte belangen; wanneer zij zal zien, dat de gemeenschap de waarde erkent van de als *poesaka* overgeleverde vormen, waaraan de volksgeest eeuwen heeft gearbeid, waarin de volksgeest zich eeuwenlang heeft geuit, wanneer de gemeenschap, voorgegaan door het Gouvernement, toonen zal de waarde van dit volksbezit te begrijpen, door de volksbegaafdheid een kans te geven zich te ontwikkelen, door haar, in het algemeene- en in het vakonderwijs, de plaats in te ruimen, waarop zij recht heeft.

Het zij daarom hier opnieuw, met hoop op verbetering, geconstateerd, dat Indië, naast zoovele ten deele voorbeeldige instellingen van onderwijs en volksopvoeding, een goede inrichting voor kunst- en kunstnijverheids-onderwijs, een instituut voor het vormen van teeken- en kunstnijverheids-leeraren en onderwijzers, zooals in elke andere beschaafde samenleving wordt aangetroffen, nog steeds moet ontberen.

In afwachting van de totstandkoming daarvan, gaat Boeatan verder te doen wat op het door haar bestreken gebied kan worden gedaan.

De relaties in Indië, waarop zij is aangewezen om de goederen te verkrijgen, die hier de belangrijkheid van de Indische kunstnijverheid moeten propageeren, hebben ook in het afgelopen jaar weer op verheugende wijze medegewerkt, zoodat het mogelijk is geweest iets meer in te koop dan het jaar daarvoor. De Raad van Beheer is voor die medewerking te erkentelijker, waar hij ervan is overtuigd, dat hij zonder den goeden wil en de belangstelling, van de bestuursambtenaren vooral, zijn taak ternauwernood zou kunnen vervullen. Dit komt te meer uit, waar er soms ambtenaren zijn, die het eerst voor aankoop aangenomen kasgeld ten slotte terugzenden, omdat zij die taak te moeielijk vinden. Zulke vormen echter gelukkig een uitzondering, en er is alle reden om het korps bestuursambtenaren, dat naast zoovele andere bezigheden en belangen, hieraan mede tijd en aandacht wil geven, met dankbaarheid te noemen, evenals de vele belangstellenden particulieren, die dit willen doen.

In het verslagjaar werd weer meerdere malen de hulp van Boeatan ingeroepen voor het passend verspreiden van lokalen voor lezingen en vertoeningen, welke verband houden met ons doel. Aan dergelijke aanvragen werd steeds gevolg gegeven, teneinde door de schoonheid van inlandsche weefsels en

TENTOONSTELLING OOST- EN WEST-INDIE

VAN 11 JUNI TOT 5 AUG. 1928

ZYPENDAAL
ARNHEM.
11 JUNI TOT 28 JULI
TENTOONSTELLING
OOST & WEST
INDIE
1928.

Koopt bij voorkeur bij onderstaande Adressen. Denkt ook om de „OUDE STAD”

Hotel-Café-Rest. DE WATERBERG
(OPENLUCHTMUSEUM) 5606
Iederen Zondag Thé Dansante
SCHELMSCHEWEG 17 :: TELEF. 2030.
ARNHEM - EINDPUNT LIJN 5 - J. B. PRIMUS

Mrs. M. ORMOND
82 Rijnstraat - ARNHEM - Telefoon 2152
Ladies' Tailoring and Dressmaking
Altijd in voorraad de nieuwste modellen
Middag- en Avond-Japonnen, Costumes, Mantels, etc.
MATIGE PRIJZEN 5596

MELKINRICHTING
„MELBO”
KAREL VAN GELDERSTR. - TEL. 1088 - ARNHEM

UW ADRES voor het ONTVLEKKEN,
PERSEN, STOOMEN en VERVEN, is: 5578
G. DE BLAAUW - ARNHEM
HOMMELSCHWEG 81 - MANEGESTRAAT 13
Telefoon 3077

Voorschriften van H.H. Oogartsen
worden door mij billijk en zeer accuraat
uitgevoerd, met goeden pasvorm
H. W. MIDDELBEEK, Opticiën
HOMMELSCHWEG 6 - TEL. 1370 - ARNHEM

PENSION „EIKENHORST”
ZOMER- EN WINTERVERBLIJF
24 zit- en slaapkamers (vele met veranda en balkon),
30 bedden; badkamer en groote lommerrijke tuin.
Telefoon Arnhem 2009, OOSTERBEEK.
5661 M. P. S. KETTING.

A. M. SMIT & ZN.
Heerenhoeden - Modes
BAKKERSTR. 53 - ARNHEM
IN HET CENTR. DER STAD. GEEN FILIALEN

PLATTE GOUDEN HEERENHORLOGES
Uiterst fijne DAMES POLSHORLOGES
REISHORLOGES 5587
De naam **ALPINA** waarborgt U kwaliteit
F. G. HAAS & Zn. - Horlogemakers
BAKKERSTRAAT 42 - TEL. 1511 - ARNHEM

NA UW BEZOEK AAN DE I.T.A. EEN BEZOEK
AAN HET
KUNSTNIJVERHEIDSHUIS
DIE OLDE MUNTE
BAKKERSTR. 56a, ARNHEM - TEL. 294
PERMANENTE TENTOONSTELLING
RUIME KEUZE
ARTISTIEKE GESCHENKEN 5631

MANEGE J. VAN DEN EIJDEN
ARNHEM
RIJPAARDEN TE HUUR
Rijles voor leden van de Manege per uur f 3.—, abonne-
ment 20 lessen f 55.—. Voor niet-leden: buitenrijden,
het 1e uur f 4.—, volgende uren f 3.—. Les in de manege
f 4.— per uur. Lidmaatschap f 25.—. 5561
HANDEL IN LUXE RIJ- EN RIJTUIGPAARDEN

FOTO-ARTIKELEN **Eapi**

N. KRAMER · KL. OORD 2 · ARNHEM

HOTEL BELLEVUE (Nieuw)
ARNHEM :: TELEFOON 1281
Gelegen over het Park ZIJPENDAAL en Sonsbeek
(TENTOONSTELLING). Kamers met volledig Pensioen
Restaurant van 5-7 uur.
5557 **CONSTANT MEIJER**

Piano's - Vleugels - Autopiano's - Harmoniums
ook gebouwd voor de Tropen - Vraagt Offerte
G. A. J. VAN KALMTHOUT
BISSCHOP HAMERSTRAAT 3 - TELEF. 1562
NIJMEGEN 5439

Fa. FRIEDRICH HOFSTEDÉ - ARNHEM
BAKKERSTRAAT 66 :: TELEFOON 520
ALLE SOORTEN INSTRUMENTEN
EN ONDERDEELLEN IN GROOTE
KEUZE STEEDS VOORHANDEN!!

MUZIEKINSTRUMENTENHANDEL
Familie-Pension „PARKOORD”
APELDOORNSCHESTR. 14 - ARNHEM
Telefoon 2620
5552
Tegen 1 September komen eenige zeer
mooie Apartementen vrij, voor tijdelijk
of doorlopend. - Uitstekende
Keuken - Matige Prijzen - Badkamer

HUISHOUDELIJKE ARTIKELEN
JOHAN WILLEMS
ARNHEM
Magazijnen: Spijkerlaan 46, Telefoon 865.
„De Sphinx”, Hommelstr. 38-40, Tel. 1136.
Steenstraat 66 A-B - Telefoon 362.
„De Porselein Winkel”, Kortestraat 17-18, Telefoon 129

Het goedeadres in Arnhem
voor alles op 't gebied van
Huishoudelijke Artikelen
Wij verzenden naar Oost- en West-Indië onder garantie
Aanbevolen adres voor Oost en West.
Vele tevredenheidsbetuigingen van Indische families

Een ouderwetsche Borneo-Sigaar **REIJNVAAN'S No. 116**
Een UITmuntende Sigaar voor 8 cent
Sigarenmagazijn „De Winter”
P. A. BOTTINGA
Koningstraat 5 - ARNHEM - Telefoon 116

TENTOONSTELLING „OOST- EN WEST-INDIE

De beroemde „Vaderland”-Rijwielen

ALLEEN VERKRIJGBAAR BIJ ADR. BAX, ARNHEM;
ROUS EN MEEUWENOORD, BANDOENG;
SUMATRA STORES, MEDAN

MEN VRAGE PRIJS EN INLICHTINGEN!

MEN VRAGE PRIJS EN INLICHTINGEN!

A.I.C.

De A.I.C. belast zich met de uitvoering van elektrische sterk- en zwakstroominstallatiën.
De A.I.C. zorgt voor complete sanitaire inrichtingen en warmwatervoorzieningen.
De A.I.C. heeft een ruime sortering elektrische, gas- en sanitaire artikelen.
De A.I.C. geeft gratis deskundige adviezen en maakt plannen en begrotingen kosteloos.
De A.I.C. is het beste, meest vertrouwde en goedkoopste adres.

Wendt U daarom tot de 5558

N.V. Algem. Installatie Compagnie

Koningstraat 48 - Arnhem - Tel. 404

Aanbevolen adres door vele Indische families.

WONINGINRICHTING „HESTIA”

ARNHEM - TOONKAMERS: KERKSTR. 28 - TEL. 2903

GEHEELE MEUBILEERINGEN

ONTWERPERS

PIET IZEREN
Binnenhuis-Architect
G. FEENSTRA
Architect B. N. A.

Adviezen en inlichtingen bij:

J. A. KRUDOP - HEES
bij Nijmegen - Tel. 1106

H. VAN SANTEN

v. h. H. VAN ZOEST

BLOEMENMAGAZIJN

BAKKERSTRAAT 58 - ARNHEM

OUDEST EN GROOTSTE ZAAK TER PLAATSE

BLOEMWERKEN

in ieder genre

Tel. 356 - Opperlicht 1853 - Post-Giro 66102

In dit verband leze men: *De Loc.* (8/6 „Het beleid”; „De S.D.A.P. en de Kol. politiek”, *Ant. L.*), de *Java-Bode* (12/6 „Indonesië-Nationalisme”), het *Soer. Hbl.* (2/6 „Zuid-Afrika's nieuwe staatkundige positie”; 8/6 „Helderheid”, *Z.*), de *Deli Crt.* (11/6 „Landvoogd en bevolkingsgroepen”) en *De Sum. Post* (11/6 „Regeering en nationalisme”).

Indrukken van Zuid- en Midden-Celebes.

In het *Soer. Hbl.* (26 en 31/5, 6, 7 en 8/6) schrijft *Villanus* over Oost-Borneo en Celebes. Schr. zag met verbazing dat binnen een kwart eeuw beruchte *menschenjagers* en *koppensnellers*, die met bravoure hun onafhankelijkheid tegen het Gouvernement hebben trachten te verdedigen, trouwe dienaars zijn geworden van hetzelfde Gouvernement; volkomen terecht prijkt hun borst thans met de ster van verdienste. Waar het mogelijk was, heeft de Regeering het gezag der plaatselijke vorstengeslachten voor de uitoefening van ons bewind weer hersteld. De „landschappen” vormende vorstendommen met hun adatgemeenschappen en adatrechtspraak — altijd onder opperste toezicht van Nederlandsche ambtenaren — zijn practische, de bevolking bevredigende en onze bestuurstaak verlichtende inrichtingen. Daar deze landschappen hun eigen financiën hebben, en zich zelf geheel moeten bedruipen, is ook de taak van den Europeeschen bestuursambtenaar er veelal aangenaam dan in het rechtstreeks bestuurde gebied in de Buitengewesten. *Adatrechters* hebben groote mate van vrijheid in hun beslissingen, en tegen al te groote willekeur waakt het toezicht van controleur of gezaghebber, en verder, in hoogere instantie, dat van ass.-resident of resident. Die vrijheid maakt het hun gemakkelijker in overeenstemming te blijven met de rechtsbegrippen van hun volk. *Het zelfbestuur* bevrijdt onze ambtenaren van veel noodloozen last. Men kan op vele plaatsen in Celebes, waar het wordt toegepast, waarnemen hoe de nieuwe generaties van zelfbestuurders in toe-

Rustig Zomer- en Winterverblijf

HOTEL-DENSION-THEETUIN

JONCKERBOSCH

HATERT BIJ NIJMEGEN
TELEFOON 888

Eigen Park en Bosch (ca. 24 H.A.)

Vijvers
Tennisbaan

Garage - Stalling

Alle gemakken:
Electr. licht, koud en warm stroom, water, badkamer, ruime zit-slaapkamers, conversatie-, lees- en muziekzaal, Dames- en Heeren-Kapperssalon.

Deftig - Rustig
Degelijk

Prima keuken

PROSPECTUS MET ALLE INLICHTINGEN GRATIS.
S. J. MULDER —:— EXPLOITANT

RAKERS KANTOORBOEKHANDEL

ELECTRISCHE HANDELSDRUKKERIJ

Hommelstraat 11a - Tel. 163 - Arnhem 5566

HET BILLIJKST ADRES HIER TER STEDE.
SPECIAALHUIS VOOR VULPENHOUDERS.

RADIO TECHN. INGENIEURS-BUREAU

WANTING & LUDWIG

NIEUWE PLEIN 30 - TEL. 3180 - ARNHEM

Hoofdvertegenwoordiger der N.S.F. 5652

BEZOEKT STAND 41 DER I.T.A.

Ruime keuze TROPENTOESTELLEN onder garantie

nemende mate berekend worden voor hun taak. In het noordelijk Toradjagebied was het vaak voor schrijver een lust de jonge radja's aan het werk te zien, niet slechts als adatrechters, maar vooral ook als krachtige leiders van technische werken, van wegeaanleg en bruggenbouw door heerdienstplichtigen b.v.!

De Loc. (7/6, blz. 1) beschrijft de toestanden bij „De Batakkers”, voor dat ons bewind er kwam en vertelt van „Suttee in Britsch-Indië” (6/6, blz. 37) en van „Kannibalisme in Britsch Nieuw-Guinea” (2/6, blz. 47); *De Sum. Post* (7/6) vermeldt de „Uitroeiing van Indianen”; het *Soer. Hbl.* (31/5, 1 en 5/6, 3de bl.) geeft verschillende inzichten weer over de „Nieuwe Zendingsoerëntering” te Jeruzalem; de *Deli Crt.* (14 en 16/6) zet onjuiste uitspraken te Genève over „De poenale sanctie” terecht.

De Gouverneur-Generaal te Malang.

De Landvoogd arriveerde met den trein te Kediri en reisde per auto door het gewest Kediri over Paree naar Malang (*Soer. Hbl.* 2 en 4/6). Bezichtiging werd de N.I.W.E.M.-waterkrachtcentrale te Mendalan, en daarna in Malang de volkshuisvesting. In den loop van de laatste jaren zijn de kampongs in Malang onder gemeentelijk beheer gebracht, en op krachtige wijze is door het gemeentebestuur gewerkt aan de verbetering van de toestanden in die wijken. Wegen werden verbeterd, voor de afwatering werd een behoorlijke voorziening getroffen, straatverlichting aangebracht enz. Bovendien werden talrijke goedkope woningen gebouwd voor de Inlandsche, Chinese en Europeesche bevolkingsgroepen. Weenige gemeenten op Java vertoonden in de jaren na 1914 zoo'n snelle verbetering en uitgroei als Malang. Op het Coenplein, midden in Malang's nieuwe Europeesche wijk, zal het nieuwe gemeentehuis gebouwd worden. Voorts hadden in Malang de aandacht van den Landvoogd: de fabriek van de „Eerste Malangsche Keramische Industrie”, de *Lavallette-kliniek* van de Malangsche Ziekenverpleging, het *Proefstation voor de berg-cultures*, het *Klooster van de Zusters Ursulinen*, de *Kartini School*, de *theologische school „Bale Wijoto”* ter opleiding van Inheemsche predikanten bij de Zending, de *Tiong Hwa Hwee Kwan-school* en het *landsoppoedingsgesticht*. Het was een goede gedachte van den Landvoogd om de mooie industrie van de *Ned.-Ind. Metaalwaren- en Emballagefabrieken (Nimef)* te *Kendalpakjak*, aan den weg naar Toeren, met een be-

nen worden toegelaten alle andere Aziaten. Van samenwerking met de Regeering is geen sprake. Haar oogmerk is eigen krachten te ontplooiën en naar eigen systeem, een eigen, nationale administratie in het leven te roepen binnen de bestaande algemeene, en zodoende een Staat in den Staat te vormen. Hierbij sluiten aan plannen tot oprichting van eigen departementen, parallel aan die der Regeering. De bewijzen van lidmaatschap zijn gedrukt op rood-witte kaarten, waarop een bantengkop prijkt. Op den voorgrond treden in deze vereniging: ir. Soekarno, de juristen mrs. Boediarto, Iskak Tjokrohadisoerjo, Sartono, Soenario, dr. Samsi Sastrowidagdo en ir. Anwari. Afzonderlijke afdelingen der P.N.I. zijn opgericht te Bandoeng, Batavia (genaamd „Jacatra”), Soerabaja en Jogja. De P(ermoe fakatan) P(erhimpoenan) P(olitiek) K(ebangsaan) I(ndonesia), letterlijk het accoord van politieke verenigingen van het Indonesisch volk, in feite voorshands eene federatie van nationalistisch-politieke verenigingen, kwam in December 1927 tot stand. De doelstelling is eenheid te brengen in de actie der bij haar als lid aangesloten verenigingen en middelen te beramen ter verkrijging van een beter georganiseerde actie. Commissarissen zijn ir. Soekarno (P.N.I.) en dr. Soekiman (P.S.I.)

Het verloop van deze nationalistische beweging en van de jeugdbeweging, welke hare voetsporen drukt, geeft der Regeering voorshands geen reden tot ongerustheid. Tegenover de propaganda van de P.N.I. te Bandoeng staat de omstandigheid, dat in de bestaande verenigingen en ook daarbuiten bij de meer ervaren elementen — o.a. het Inlandsch bestuur — het gezond verstand nog altijd een ernstig woord meespreekt, zoodat zich op deze wijze als vanzelf een dam vormt tegen overrijding en onberaden strevingen, welke met nuchtere werkelijkheid geen rekening houden. Dwang van de zijde der Regeering kan — stel dat die uitvoerbaar was — in deze slechts schaden; door eigen ervaring, teleurstelling en beter inzicht moet een ieder, die zich van haar afwendt, tot juiste bezinning komen. Voor het oogenblik kan en moet de Regeering zich derhalve met betrekking tot deze beweging, bepalen tot een nauwlettend toezicht op het verloop daarvan; zij blijft echter paraat en bereid om haar — naar bevind van omstandigheden — bij excessen: corrigerend, of bij inkeer: met behulpzame hand te gemoet te treden.

VOOR NOORD OF ZUID, VOOR „OOST EN WEST”
LIJNKAMP'S KLEEDING ALTIJD HET BEST!!

MAGAZIJNEN TE: DEN HAAG
 GROENMARKT, HOEK NIEUWSTRAAT
 THOMSONLAAN, H. FAHRENHEITSTR.

ONS SYSTEEM:
VOLLE waarde voor Uw geld

zoek te vereeren. Bijzondere belangstelling trokken de ingenieuze machines, waarmede per maand 2½ miljoen (!) doosjes worden gemaakt voor de bekende Mac Gillavry-sigaretten. De Nimf is een nevenbedrijf van de Eerste Ned.-Ind. Koffiebrandrij; zij maakt blikken van allerlei vorm en bedrukt ze in kleuren met fabrieksmerken. De bekende blikken van de Shell motorolie worden hier vervaardigd. Hieraan verbonden is een steendruk-inrichting en een cartonage-fabriek. De Gouv.-Generaal hield voor zijn vertrek naar Soerabaja een conferentie met de regenten van Oost-Java, waarbij de Hoofden van Gewestelijk Bestuur aanwezig waren.

Hygiëne op onze zeeschepen.

Prof. dr. J. J. van Loghem wijst in *De Loc.* (31/5, blz. 1) op de toenemende veiligheid op onze zeeschepen door laboratoria aan boord. De scheepshygiëne omvat de huisvesting en de voeding aan boord, en de kennis van de ziekten der beroepen, die aan boord worden uitgeoefend. In de derde plaats kunnen wij het schip bezien als verspreider van smetstoffen over de wereld. Cholera, gele koorts, pest, pokken, vlektyphus en dysenterie zijn alle ziekten, die veelal per schip reizen. De geneeskundige dienst der reederij heeft dan ook de besmettelijke ziekten scherp in het oog te houden. Vooral bij het vervoer van groote groepen waakt de dienst reeds aanden wal, dat geen verdachte aan boord komt. Op reis beschikt de geneesheer van een groot schip over een hospitaal met isolatieafdeeling voor besmettelijke patiënten. Vaccinatie tegen pokken en typhus vermindert daarbij de kans op scheepsepidemieën. Bij den strijd aan boord tegen besmettelijke ziekten beschikt men in het algemeen nog over onvoldoende hulpmiddelen tot opsporing van gevallen. Zonder twijfel zal men in niet te verre toekomst eischen, dat de geneeskundige afdeeling van het schip wordt uitgebreid met een eenvoudig laboratorium en dat de scheepsgeneesheer voldoende laboratoriumervaring heeft om met de exacte hulpmiddelen de ziekten te herkennen. Prof. van Loghem ontraadt niemand zee-reizen; integendeel. Wat onze Nederlandsche scheepvaartmaatschappijen betreft, men mag overtuigd zijn dat de waarborgen voor zindelijkheid in hut en keuken en voor de deugdelijkheid van het drinkwater aan boord van haar schepen niet onderdoen voor die van de beste hotels in binnen- en buitenland.

II. UIT DE INHEEMSCHE EN MALEISCH-CHINEESCHE PERS.

Verkiezing van desahoofden.

In het nummer van 16 Mei van de *Soeloeh Rajat Indonesia* (orgaan der Indon. Studieclub te Soerabaja) maakt een inzender de opmerking, dat de desahoofden slechts in naam door de ingezetenen worden gekozen, doch in werkelijkheid worden zij aangewezen door den Regent. De bevolking hoopte eerst in het desahoofd een vader, een beschermer te zien, doch daar het hoofd zijn aanstelling en verder zijn handhaving als zoodanig hoofdzakelijk te danken heeft aan den Regent en diens ondergeschikte ambtenaren, voelt hij zich in de eerste plaats dienaar van die ambtenaren.

In verband hiermede richt schrijver de vraag tot de Regeering of zij niet bereid is de desa een volledig democratische instelling te geven en, indien het antwoord bevestigend is, of hare ambtenaren wel bereid zijn om regelingen dienaangaande te volgen en uit te voeren.

Verder vraagt hij aan de Studieclub of deze vereniging van intellectueelen, wier opleiding z.i. bekostigd is door de belastinggelden der bevolking en die dus verplichtingen jegens haar hebben, bereid is een dergelijke democratische regeling als bovenbedoeld samen te stellen? Zoo ja, dan moet zij het voor het volk niet verbergen.

Op deze vraag geeft de redactie een antwoord, waarin zij o.m. zegt, dat schrijver de intellectueelen niet op die manier moet wantrouwen en dat de Studieclub geen heil ziet in het verzoeken en hulp vragen aan anderen, voorts dat ieder Indonesiër maar hard moet worden voor de goede zaak, zonder naar de op- en aanmerkingen, van wien ook, te luisteren.

Europeesche opvoeding en nationaliteitsgevoel.

Een medewerker van het neutrale blad *Bahagia* te Semarang betreurt het dat de Inlandsche jongemannen en meisjes de zeden en gewoonten van Europeanen hebben aangenomen, door b.v. te stappen, te walsen enz. Dit komt, zegt hij, door het Europeesche onderwijs en de Europeesche opvoeding, zooals die wordt genoten op de H.I.S. en de Europeesche lagere school, waar de Inlandsche kinderen Europeesche liederen leeren zingen inplaats van Indische en omgang hebben met Europeesche kinderen. Daarom hoopt schrijver dat de Inlandsche vereenigingen die kapitaalcrachtig genoeg zijn, particuliere scholen zullen oprichten met nationaal onderwijs en dat de Regeering aan de Inlandsche kinderen scholen zal geven waarvan het onderwijs in overeenstemming is met de Indonesische cultuur, religie en aspiraties. Ten slotte wekt schrijver de eigen rasgenooten op om het eigen nationaliteitsgevoel te versterken en niet anderen na te apen.

Landbouwkundig onderwijs.

Het Maleische nummer van *Darmokondo* (nationalistisch, te Solo), van 17 Mei bevat o.a. een artikel over de wenschelijkheid van landbouwonderwijs aan de kinderen der landbouwers.

Het begint met te memorereen dat men vroeger bijzonder veel waarde hechtte aan het ambtenaarschap, zoodat ieder dan ook zijn zoon in die richting opvoedde. Doch de tijden veranderen en daarmee ook de opvattingen. Thans is zoowel de „ningrat” (adelijke) groep als de middenstand van de overtuiging doordrongen dat alleen kennis en ontwikkeling vooruitgang kunnen geven.

Ook de landbouwers en desalieden willen niet achterblijven en sturen hun kinderen naar de daarvoor door de Regeering opgerichte desascholen, doch het resultaat is bedroevend. De afgestudeerde kinderen van desascholen helpen namelijk hun ouders niet bij de bewerking der sawahs enz., omdat zij daarin niet geoefend zijn of omdat zij een andere werkzaamheid ambieeren, doch de moeilijke tijden maken dat zij niet makkelijk aan een baantje kunnen komen. Daarom vindt schrijver het zeer urgent dat meer lagere landbouwscholen worden geopend, waar de desakinderen praktische landbouwkundige kennis kunnen opdoen. De Regeering stelt door het verleenen van subsidies de gelegenheid open om tot oprichting van zulke onderwijsgelegenheden te geraken.

Aan de vereenigingen, zooals Boedi Oetomo, die het volksonderwijs ter harte nemen, is nu de taak de ouders er op te wijzen, dat zulke scholen de aangewezene opleiding voor de desakinderen bieden. Voor de coöperators een schoone gelegenheid om der Regeering te vragen wat hun zoo goed te pas komt.

Emigratie naar Borneo.

Het nummer der *Soeloeh Rajat Indonesia* van 23 Mei geeft van de hand van „Mr. D.” een zeer uitvoerig artikel over de wenschelijkheid en de uitvoerbaarheid van emigratie van Javanen naar Borneo, vooral van onderwijzers voor particuliere Holl.-Inlandsche scholen, van allerlei soorten „toekangs” (ambachtslieden), die men in Borneo evenals onderwijzers hard nodig heeft, van vrije koelies voor de rubbertuinen en van landbouwers. Schrijver — die zelf op verschillende plaatsen in Borneo geweest is — heeft vooraanstaande en ook gewone personen onder de Dajaks over het plan gesproken en opgemerkt dat de kinderen van het land de immigranten gaarne zullen ontvangen. *) Ook de Regeering zal en moet voor het plan zijn, daar het een plicht van iedere regeering is om het emigrantenvraagstuk voor een overbevolkt deel van haar gebied, i.e. Java, op te lossen.

*) Schrijver heeft het alleen over de Dajaks, ofschoon in Borneo de Maleiers in economisch opzicht verreweg het belangrijkste deel der bevolking uitmaken en vermoedelijk thans in getalsterkte ook reeds meer te zeggen hebben. Schrijver zegt niet waarom hij alleen over de Dajaks spreekt, doch de reden zal wel zijn, dat de door Maleiers bewoonde gebieden, wegens hun reeds fameljk dichte bevolking, over het algemeen niet meer voor immigratie in aanmerking komen. Wij wagen het evenwel te betwijfelen of „de kinderen des lands (i.e. de Dajaks) de immigranten gaarne zullen ontvangen”, zooals schrijver „opgemerkt” heeft. De Dajaks willen het liefst dat men zich van buiten af zoo min mogelijk met hen bemoeit en hen zooveel mogelijk in het onbetreft bezit van hun oerwoudgebied laat. Het is immers een onbetwistbare waarheid dat overal, waar de Maleier zich vestigt, de Dajak zich meer in het binnenland terugtrekt. — (Red.).

Schrijver meent dat alleen de Christelijke zending tegen het plan is en zal blijven zijn, uit vrees dat de Dajaks eventueel een anderen invloed zouden kunnen ondergaan dan de hare. Dit is geen praatje, zegt schrijver, hij weet dit positief en er meer van weten wil, moet zich maar tot het bestuur van de Studieclub wenden.

Verder wordt in het artikel het heele plan uitvoerig besproken en worden er raadgevingen verstrekt over allerlei en nog wat, o.a. ook hoe men zich in het nieuwe land heeft te gedragen om geen achterdocht enz. bij de andere bewoners te wekken. Ten slotte acht schrijver, (die het plan blijkbaar reeds uitgevoerd ziet!) het niet onnoodig dat de Hooze Regeering te Buitenzorg, haar standpunt ten deze goed kenbaar maakt aan jonge, onervaren gezaghebbers, die zich op zoo'n grooten afstand van Batavia „Toean Besar” wanen, daar zij het goede plan wel eens zouden kunnen doen mislukken.

Oost- en West-Ind. Literat.-Overzicht.

De West-Indische Gids.

De Juli-Aug. afl. opent met eene beschouwing van Pr. P. A. Euwens over de oudste kaarten van het eiland Curaçao, t.w. de kaart welke voorkomt in het werk van J. de Laet: *Historie... van de verrichtingen der Geoctr. West-Ind. Comp.* (Leyden, 1644) en een tweetal Spaansche kaarten van 1634, berustend in het archief te Sevilla. — Een reproductie van de Laet's kaart en bedoelde, te voren nog niet gepubliceerde Sp. kaarten, verhoogt de belangrijkheid van Pr. Euwens' studie over de vroegste locale geschiedenis van Curaçao. — De hr. J. van Ettinger behandelt de geschiedenis van de Curaçaosche Bank gedurende het tijdvak van 1830—1838. — Over de onlangs gereedgekomen West-Indische zaal in het Museum van het Koloniaal Instituut schrijft zeer onderhoudend de hr. J. F. Snelleman. — Mr. B. de Gaay Fortman wijdt eene beschouwing aan de Curaçaosche begroting voor 1928, naar aanleiding der besprekingen daarover in de Tweede en in de Eerste Kamer. — De hr. Fr. Oudschans Dentmaakt een einde aan de legende Dahlberg-Baron (eene kwestie welke alleen hen zal interesseeren welke van de geschiedenis van Suriname bijzondere studie maken). — De hr. G. J. Staal roept herinneringen wakker aan den slaventijd in Suriname waartoe eene publicatie over zekeren Nattelbeck hem aanleiding geeft. — Verder bevat deze afl. de rede van den wd. Gouverneur van Suriname, Mr. J. L. Nysingh, op 8 Mei j.l. uitgesproken ter opening van de zitting der Koloniale Staten, die van den Gouverneur van Curaçao, Mr. J. L. Brantjes, op denzelfden datum uitgesproken ter opening van de zitting van den Kolonialen Raad, en de aanvaardingsrede van Gouverneur Dr. A. A. L. Rutgers in de Kol. Staten op 30 Mei j.l. — Ten besluite een uitvoerige bibliografie van publicaties over de West en aangrenzende gebieden.

Oedaya.

De Juli-afl. is voornamelijk gewijd aan de Indische tentoonstelling te Arnhem, zoowel wat teksten als wat illustrering betreft. De hoofdredacteur R. M. Noto Soeroto schrijft er zeer waardeerend over, evenals (in de Maleische taal) de hr. S. Soetana Melajoe. — Verder bevat de afl. het eerste gedeelte eener beschouwing van Noto Soeroto over het Javaansche volk en het rassenprobleem in Indonesië (uitgewerkte tekst eener voordracht van schr., gehouden in de Universiteit te Frankfurt a. Main). — Generaal C. J. Snijders geeft eene bijdrage: *De luchtverbinding Ned.-Indië—Nederland.* — Ten slotte een artikel over de Taman Siswo School te Djocja, ontleend aan het boek „Naar groter Nederland”, van Dr. C. P. Gunning.

De Indische Verlofganger.

In het Nr. van 13 Juli schrijft de hr. S. Kalff over „Een voormalige Hollandsche factory”, t.w. Surat op de kust van Malabar. — Mevr. C. Vis—Janssen van Raay houdt een causerietje over „Ziekte in het oude Indië”. — De hr. P[etrus] B[lumberger] beschrijft een fraai geornamenteerde, antieke bronzen kloosterbel of -klok, vermoedelijk dateerend uit de 9e eeuw onzer jaartelling en afkomstig van het thans verdwenen Hindoe-Javaansch klooster nabij tjandi Kalasan.

De Indische Mercur.

No. 28 (11 Juli). Zuivering van suikersappen door middel van de centrifuge, door Dr. H. C. Prinsen Geerlig. — Overzicht van de resultaten der groenbestedingsproeven bij den Inlandschen landbouw op Java, door Ir. J. G. Ossewaarde. — Sumatra's Westkust in 1927. — Economisch overzicht van Ned.-Indië, de Straits Settlements enz. over 1927. (Ontleend aan het verslag der Ned. Handel-Mij.). — Cultuurberichten. — Kleine mededeelingen. — Financiële berichten en verslagen, zoomede de overige wekelijksche rubrieken. — De

Suriname.

Aan „De Surinamer” van 10 Juni ontleenen wij het adres van antwoord van de Koloniale Staten op de aanvaardingsrede van Gouverneur Rutgers:

„Excellentie,

De Koloniale Staten bieden Uwe Excellentie hunne gelukwensen aan met de aanvaarding van het bestuur over dit gebiedsdeel.

Zij achten het een groot voorrecht voor Suriname uit de mededeeling van Uwe Excellentie wederom te mogen vernemen van de onverflauwde belangstelling van Hare Majesteit, onze geëerbiedigde Koningin, voor het welzijn van dit deel van het Koninkrijk der Nederlanden.

Met Uwe Excellentie verheugen zij zich er over, dat de vergelijkenderwijze gunstige resultaten van land- en mijnbouw in het vorige jaar goede verwachtingen hebben opgewekt voor de verdere ontwikkeling van het economische leven, al zijn ook zij van oordeel, dat daarnaast economische achteruitgang en inzinking, gepaard met aanzienlijke tekorten op de koloniale begroting in een lange reeks van jaren, bezorgdheid wekken. Ook zij betreuren het, dat door dezen economischen toestand vele zonen des lands genoopt worden naar den vreemde te trekken.

Zij stemmen met Uwe Excellentie in, dat voor de naaste toekomst met alle kracht gestreefd moet worden naar opvoering der productie des lands, waarbij de landbouw, de groote zoowel als de kleine, de hoofdrol moet spelen. Zij zijn van oordeel, dat daarbij daadwerkelijke steun aan het particulier initiatief niet gemist zal kunnen worden. Daarnaast moet gestreefd worden naar een zuinig beheer der landsmiddelen, ten einde de bijdragen van Nederland van jaar tot jaar kleiner te doen worden, om ten slotte geheel te verdwijnen.

Uwe Excellentie aanvaardde de verzekering van de volkomen medewerking der Koloniale Staten.

* *

Onder het hoofd „Vredelievende Binnendringing” schrijft „De West” van 15 Juni:

„In de laatste jaren hebben wij meermalen de aandacht gevestigd op staaltjes van Amerikaanse belangstelling voor Suriname, die sterk deden denken aan de zogenaamde Pénétration Pacifique: vredelievende binnendringing.

Om misverstand te voorkomen, stellen wij voorop, dat de belangstelling van het Amerikaanse kapitaal welkom is. De belangstelling van het Nederlandsche kapitaal is, helaas, onvoldoende.

Na — het moet erkend — herhaalde teleurstellingen, is de moed er uit en schijnt het moeilijk, zoo niet onmogelijk, om voldoende kapitaal te vinden voor de ontwikkeling van Suriname. Er is dus een *manco* — al blijft de Nederlandsche regering vertrouwen, dat daarin spoedige verbetering zal komen — een *manco*, dat nu wel van andere zijde moet worden aangevuld.

Het verheugt ons daarom, dat vreemdelingen de taak op zich willen nemen om het ontbrekende aan te vullen en wij juichen volkomen toe de tot dusver door Nederland gevolgde open-deur-politiek.

Slechts één voorwaarde dient daarbij gesteld: onze onafhankelijkheid moet niet in het gedrang komen.

Wat de gevolgen zijn wanneer machtige Amerikaanse trusts belangstellen in een of ander land, daarvan is Costa Rica een welsprekend voorbeeld. De United Fruit Company regeert daar oppermachtig en schrijft feitelijk aan het landsbestuur de wetten voor. Het land verkeert in een toestand van volslagen afhankelijkheid van de *almighty dollar*.

Wij zouden het betreuren, indien Suriname een dergelijk lot zou moeten ondergaan. En niemand kan het de regering van een land ten kwade duiden als het tijdig maatregelen neemt om te voorkomen, dat machtige buitenlandse lichamen in een kolonie een positie innemen, die ten slotte gaat gelijken op een Staat in een Staat.

Dreigt ons gevaar in dit opzicht?

Wij durven de vraag niet beantwoorden met een positief neen. Er zijn ongetwijfeld verschijnselen, die den indruk geven, dat van Amerikaanse zijde gestreefd wordt naar een zeker overwicht.

In ons nummer van 10 April wezen wij er op, dat de Aluminium Compagnie op America zich voor een goed deel het monopolie heeft verzekerd van verschillende verbindingen met West-Indië. Het betreffende bericht moge hier worden herhaald:

„De Colombian Steamship Company nam eenige jaren geleden de Clyde Line over, welke een vaart onderhield tusschen de Vereenigde Staten van Amerika en West-Indië.

„Onlangs werd de Colombian Steamship Company op haar beurt overgenomen door de Ocean Steamship Corporation, welke ook overnam de Pickford and Black Royal Mails, varende tusschen Canada en West-Indië.

„En thans is weder de Ocean Dominion Steamship

afd. Handelsmuseum van het Kol. Instituut geeft recente literatuur over arbeidsvraagstukken — delfstoffen, geologie — nijverheid, waterkracht — economische zaken.

Landbouw. Tijdschr. der Ver. van Landbouwconsulenten in N.-I.

Uit den inhoud der Maart-afl. De wet der physiologische wisselwerkingen, door Ir. E. de Vries. — Een goede verstelbare nozzle, o.a. zeer geschikt voor de bespuiting van hooge palmen, door S. Leefmans (met afb.). — Levering van kunstmest aan de bevolking, door Dr. G. H. van der Kolff (vervolg). — Boekbespreking: Verslag der proeven omtrent den invloed van het aanplanten van verschillende tweede gewassen op de cultuur van tabak in het gebied der Vorstenlanden op Java, door A. N. J. Beets (beantwoording van critiek op deze publicatie).

Inter-Ocean.

Met betrekking op Indië bevat de Maart-afl. de volgende, zeer fraai geïllustreerde bijdragen. Village life in Java, by Ch. de Cock-Wheatley. — Minted history, by J. G. Koster [beschrijving der Amerikaanse munten en bankbiljetten in het Museum van het Kon. Bat. Gen. v. K. en W. te Weltevreden]. — Neath Java's sun, by L. G. Blochman.

Tijdschrift voor het Spoor- en Tramwegwezen in Nederland en Indië.

Onder hoofdredactie van den hr. S. A. Reitsma te Utrecht is verschenen het eerste Nr. van een nieuw periodiek: Spoor- en Tramwegen, 14-daagsch tijdschrift voor het Spoor- en Tramwegwezen in Nederland en Indië. (Uitgave van de N.V. Moorman's Periodieke Pers, te 's-Gravenhage).

De inhoud van dit eerste Nr. geeft ons geen aanleiding tot bespreking, wijl er geen Indische onderwerpen in worden behandeld. De Inleiding zegt evenwel dat de aantrekkelijkheid van het orgaan verhoogd zal worden door den inleg van een speciaal Indisch bijblad, de specifieke actualiteiten behelzende, welke voor Holland van weinig of geen belang zijn. Als zoodanig kan o.i. het nieuwe tijdschrift een nuttige taak verrichten, daar sedert de opheffing van het Indisch Tijdschrift voor Spoor- en Tramwegwezen — waarin zoo menige belangrijke bijdrage door den heer Reitsma werd geschreven — een dergelijk orgaan daar te lande ontbreekt.

The National Geographic Magazine.

In de Maart-afl. van dit Amerikaansche tijdschr. schrijft Fr. Price Knott een artikel: „Artist adventures of the island of Bali”. Het is niet zozeer om hetgeen de schr. opmerkt over „that beautiful but little-known [!] island” dat we de aandacht er op vestigen, als wel op de reeks schitterende, in natuurlijke kleuren gereproduceerde foto's, welke nageoog uitsluitend betrekking hebben op Balische volkstypen in dagelijksche en feestkleedij.

* *

Poeloe Berhala (beschrijving der flora en fauna), door J. C. van der Meer Mohr (met afb.). — Iets over de oro-oro's in onze djati-boschen (met afb.), door C. N. A. de Voogd. (De Tropische Natuur, Juni 1928).

Catalogus van academische geschriften in Nederland en Nederlandsch-Indië verschenen. 4e jaarg. 1927. Uitgave van de Ned. Ver. van Bibliothecarissen.

Verslag van de Commissie, ingesteld bij Gouv. besluit van 13 Aug. 1926, No. 36, teneinde der Regeering van raad te dienen nopens eene reorganisatie der Volkscredietbanken, ook voor zoover betreft hare positie in verband met de hervorming van het bestuurswezen in Ned.-Indië. Weltevreden, Landsdrukkerij.

Het koloniale vraagstuk van dezen tijd, door Prof. Mr. J. C. Kielstra. Haarlem, De Erven F. Bohn.

Naar den Papandajankrater bij Garoet, door M. O. W. Met afb. (Eigen Haard, 7 Juli '28).

De oorsprong der Negerengelsche taal. (De Periskoop. Alg. Weekbl. voor Suriname, 2 Juni '28). — De ontwikkeling van het Negerengelsch. (Id. 9 Juni). — Balata, door Fr. Oudschans Dentz (ontleend aan het T. voor Econ. Geogr.). (Id. 16 Juni).

De Vraagbaak. Almanak voor Suriname. 1928. Met portret. Paramaribo, Erven H. van Ommeren.

The Java sugar industry, by H. D. Rubenkoning. (The Asiatic Review, July '28).

Het onderwijs in de oude Compagniesdagen. (De Indische Post, 9 Juni '28).

Statistiek van de intergewestelijke handelsbeweging der buitengewesten over het 2e halfjaar 1927. (Mededeelingen van het Centraal Kantoor voor de Statistiek te Weltevreden. No. 57).

Uit Suriname. Many's hemel, door P. W. Ahlbrink. (De Volksmissionaris, 15 Juli '28).

Corporation overgenomen door de Aluminum Steamship Company, welke, zooals men weet, een onderdeel is van de Aluminum Company of America.

„Zoo ziet men, dat — behalve de Koninklijke Nederlandsche Stoomboot Maatschappij — vrijwel alle draden van het verkeer tusschen de Vereenigde Staten en West-Indië samenkomen in de Directiekantoren van genoemde Trust”.

Kort te voren nam het blad uit de „N. R. C.” een bericht over, volgens hetwelk het Amerikaansche Departement van Marine de vliegroutes langs de kusten van de Vereenigde Staten naar West-Indië en het Noordelijk gedeelte van Zuid-Amerika in kaart liet brengen. (Zie „De West” van 20 Maart).

In de Argosy van Demarara verscheen eenige jaren geleden een caricatuur, waarin de Aluminium Trust werd afgebeeld als een veelarmige poliep, die zich trachtte meester te maken van alle bedrijven.

De Engelsche regeering heeft, zoodra de Aluminium Trust vasten voet trachtte te verkrijgen in Britsch Guyana, begrepen, dat maatregelen getroffen moesten worden om baas te blijven in eigen huis. Zij legde dadelijk vast, dat de Amerikaanse onderneming in de Britsche kolonie zou hebben te werken met Engelsch personeel. Ze behield zich verder het recht voor om in oorlogstijd het bedrijf in eigen hand te kunnen nemen, ter vermindering van geschillen omtrent de neutraliteit, geschillen, die zich zouden kunnen voordoen, indien in oorlogstijd de volle levering van grondstof voor de aluminium fabricage ongestoord werd voortgezet. Ten slotte stelde zij als eisch, dat een deel der verkregen bauxiet op Engelsch grondgebied moest worden verwerkt. Dit heeft niet geleid tot den bouw van een aluminium fabriek in Britsch Guyana, maar door de oprichting van een fabriek in Canada is toch aan dien eisch voldaan.

Suriname heeft alle dergelijke voorzorgen verzuimd. Gelukkig deed zich later — toen de Aluminium Trust de concessie Rorac in haar bezit wenschte te krijgen — de gelegenheid voor om, wat althans de personeele kwestie betreft, de fout goed te maken. De Amerikanen boden toen uit eigen beweging aan om in Suriname te werken met een Hollandsch directeur en een staf personeel, voor driekwart bestaande uit Nederlanders. Wij zeggen gelukkig, omdat daardoor het gevaar beperkt wordt om Amerikaanse opvattingen hier te doen overvaaien, die strijdig zijn met Hollandsche opvattingen. Moengo, met zijn scherpe afscheiding tusschen blanken en gekleurden, vormt toch reeds een uitzondering in dit opzicht.

Wat de andere punten betreft, is de bestaande achterstand ten opzichte van Britsch-Guyana nog niet ingehaald. Het is te hopen — nu er op dit oogenblik in Den Haag onderhandelingen gevoerd worden in verband met het protest der Aluminium Trust tegen de voorgestelde belastingverhoging op bauxiet — dat het vraagstuk in zijn geheel onder de oogen gezien en op voor beide partijen bevredigende wijze zal worden geregeld.

Uit het voorgaande blijkt, dat er wel reden is voor Nederland om in deze met omzichtigheid te werk te gaan.”

* *

In aansluiting aan het bovenstaande artikel, herinnert „De West” aan het artikel van Charles H. Sherill in de „North American Review” omtrent de wenschelijkheid voor de Vereenigde Staten om de Engelsche, Fransche en Nederlandsche koloniën in de West over te nemen. Eenige weken geleden hebben wij het artikel van Sherill in dit blad besproken.

* *

De heer P. A. May, de redacteur van de „Suriname”, is, na zes weken straf te hebben ondergaan, ontslagen uit de gevangenis. Hij werd, naar wij in „De West” lezen, door goede vrienden per auto afgehaald en ontving in den loop van den dag vele blijken van sympathie, in den vorm van gelukwensen, telegrammen, bloemen, enz. Des avonds was de aanloop groot te zijnen huize en werd op het erf muziek gemaakt.

* *

In de „N. R. Ct.” van 11 Juli, Avondblad A, een uitvoerig artikel van Professor P. C. Flu: „Nog eens Emigratie van Nederlandsche landbouwers naar Suriname”, in antwoord op het artikel van Dr. Th. Lens in het Avondblad van 16 Juni l.l.

Curaçao.

De bovenwindsche eilanden.

De Amigoe plaatst onder het stuk van „Commentator” in ons blad van 10 Mei l.l. het volgende naschrift:

„Wij gelooven, dat „Commentator” een goed werk gedaan heeft, met dit stukje voorgeschiedenis te publiceeren.

Wissel In- en Verkoop Credietbrieven Telegrafische Uitbetalingen	Hollandsche Bank voor West-Indië	Incasseringen Handelsinformaties Rembours- en Document.-Credieten
	Heerengracht 471 AMSTERDAM Tel. 31290 en 35290 CURAÇAO CARACAS VENEZUELA Belast zich met alle Bankzaken op West-Indië, Venezuela, Columbia en Midden-Amerika. 5008	

Wij zijn er hem dankbaar voor, daar 't ertoe zal kunnen bijdragen om en de Bovenwindsche toestanden en de voorstellen die tot opheffing ervan gedaan zijn of gedaan zullen worden richtig en naar waarde te beoordeelen.

Daar 't eerst in het Kol. Weekblad van 10 Mei j.l., alzoo na de behandeling van de begroting voor 1929 in den Kol. Raad, gepubliceerd is, heeft het vanzelf sprekend geen invloed daarop kunnen uitoefenen.

Reeds een jaar geleden heeft de Raad in beginsel besloten tot afschaffing van verschillende belastingen op de Bovenwindsche eilanden. De Memorie van Toelichting op de begroting voor 1928 maakte geen melding van de diverse gezichtspunten, welke bovenstaand artikel nu naar voren brengt.

Doch de ontwerpen tot wijziging van de belasting-ontwerpen zelf zijn nog niet tot wet verheven. En een wijziging van de verordening betreffende de invoerrechten en de accijnzen is bij ons weten nog niet ingediend.

Er zal dus gelegenheid bestaan om het licht te laten schijnen over hetgeen in bovenstaand artikel naar voren is gebracht. Bovendien moeten volgens de M. v. A. op de begroting voor 1929, gedagteekend 23 April 1928, de locale besturen nog gehoord worden over het schema betreffende het personeel dat op de Bovenwindsche eilanden in stand gehouden zal worden. Ook in de drie Raden van Politie zal dan, hetgeen in bovenvermeld artikel is ter sprake gebracht, onder de oogen kunnen worden gezien, voor zoover zulks nog niet geschied is.

In elk geval lijkt de zaak wel interessant om van alle kanten bezien te worden.

De politie.

Wij krijgen gelijk met ons pleidooi voor een militaire politie. In *La Union* lezen wij, dat het publiek zeer tevreden is met de tegenwoordige militaire politie en dat men hoopt op uitbreiding tot buiten het stadsdistrict.

Onderwijs.

Er heeft zich een commissie gevormd, die instemming vraagt voor haar denkbeeld, om naast de 4e, 5e en 6e klas vier openbare school parallelklassen te vormen om te komen tot betere aansluiting aan de Hollandsche scholen.

A. N. V.

Voor het A. N. V. op Curaçao heeft de heer Brunna, pl.v. hoofdredacteur van het Handelsblad, gesproken over „de waarde van Nederlandsch nieuws voor de rijksgedachte.”

Vliegtocht—Van Onlangs.

De K. R. heeft per brief f 2000.— gevoteerd, te verrekenen uit den post onvoorziene uitgaven.

Jantje van Leiden!

Men kent de kwestie van de Caracasbaai, die in de Eerste en in de Tweede Kamer bij de laatste begrotingsbehandeling ter sprake gekomen is. De *N. R. Ct.* van 30 Juni l.l. bevat weer een zeer gedocumenteerde „particuliere correspondentie” over deze zaak. Maar de man van het *Handelsblad*, die Curaçao bezocht, weet het in eenen. Hij schrijft vandaar in zijn blad van 3 Juli l.l. over „den aanblik van Caracasbaai, waarvan men ten onrechte een politiek heibelje tegen den gouverneur heeft gemaakt”.

Naar Curaçao.

In de *Rotterdammer* lezen wij, dat uit Sliedrecht, Schiedam en Overschie werklieden naar Curaçao vertrokken zijn en dat voor eerste klas vaklieden als aanhousers, klinkers en kokers nog werkgelegenheid bestaat. Het departement van O. W. roept in de *Cur. Crt.* timmerlieden op, die in Nederland hun vakopleiding hebben ontvangen.

Uit den Verren Vreemde.

Kellogg's pact.

Practische mannen hebben 't vooruitzicht gepend, dat er daadwerkelijk stappen gedaan zullen worden om den oorlog te bedwingen. De economische conferentie van den Volkenbond heeft in onzen vertegenwoordiger, den oud-minister H. Colijn den man gevonden, die gezegd heeft: eindelijk daden. Het dadelijk praktische bereikbare moet zonder verwijl worden vastgelegd. Men verbindt

zich om den tariefloorlog niet verder door te zetten; wat er is worde, voor de in kwestie zijnde tarieven, als zoodanig aanvaard. Maar geen voortgezette tarievenstrijd. En verder geleidelijke verlaging van de tariefmuren. Zoo is te Genève een vasten grondslag gekregen, waarop voortgewerkt kan worden.

't Lijkt zoo eenvoudig. 't Is toch niet anders dan de toepassing van de oude leer: beter één vogel in de hand, dan tien in de lucht. Doch Genève kon tot nu toe de verwerkelijking van dezen regel maar niet vinden, en als 't nu en dan een vogel in de hand kreeg, bleek 't zich nog wel eens met een doode musch verblijd te hebben. Ook op die mogelijkheid moet, wie iets bereiken wil, bedacht zijn.

De poging om iets te bereiken in de richting van wapenbeperking, van den strategischen oorlog dus, gaf een der meest sprekende voorbeelden van de bezwaren en moeilijkheden aan de Volkenbondswerkwijze verbonden. Een voorbereidende commissie, ter overweging of een voorbereidende commissie benoemd zal kunnen worden, om de ontwapeningskwestie voor te bereiden, bleef aan het voorbereiden, met 't vooruitzicht, dat als de Volkenbond ten slotte een vogel in de hand mocht krijgen, deze toch maar een doode musch kon zijn. Immers vijftig regeeringen zouden daarna haar goedkeuring nog aan het te Genève bereikte, moeten hechten. Talmde één, of wees één het Volkenbondsvorstel af, dan zou alles als een kaartenhuis in elkaar vallen.

De sterke man is nu buiten den Volkenbond opgestaan, Kellogg is, namens de Ver. Staten van N.-Amerika, gekomen met een voorstel om den oorlog als middel van de staatkunde uit te schakelen, uit te bannen. In hoever dan ontwapening zal volgen, moet nader blijken. Als de groote toonaangevende mogendheden 't eens worden, zal nader moeten blijken, wie er nog tegen durft ingaan. Zoo heeft hij 't ontwerp er niet dadelijk door gekregen. Londen durft niet meer spreken voor de dominions en durft evenmin spreken zonder de dominions. Alle mede-ondertekenaars van Locarno zijn aan elkander gebonden voor bepaalde oorlogskansen, alle mede-ondertekenaars van Locarno moesten er in gekend worden, vandaar dat Polen en België ook nog in de kwestie betrokken zijn.

Dit ging al een anderen kant op dan Kellogg wenschte, maar 't bleek niet anders te kunnen. Aan zijn ontwerp zelf veranderde hij echter niets. Zoo is 't dan geschied, dat aan deze allen het voorstel is voorgelegd. Wordt 't aangenomen, dan besluiten Amerika, Frankrijk, Gr. Britannië, Duitschland, Italië en Japan, bij internationale geschillen de beslissing over te laten aan arbitrage, rechtskundige uitspraak, althans naar een middel dat wapengeweld uitsluit. De andere zoeven vermelde regeeringen zullen meeondertekenen. De Fransche, Duitsche en Britsche regeeringen hebben rechtsgeleerden te Genève en te Berlijn laten samenkomen, om 't over de juiste betekenis van het Amerikaanse ontwerp goed eens te worden. De hierbij verkregen overeenstemming belooft goede en spoedige resultaten.

Dies verheugen wij ons, als 't lukt! Voor de verbetering van de vredeskansen is nooit gewichtiger overeenkomst gesloten!

Of hiermee de oorlog inderdaad uitgebannen is? Wij noemen slechts enkele namen: Rusland, communisme, Nicaragua, Tripolitanie, Marokko, China, pan-islamisme.

Er zijn ook overigens opvattingen bekend, zooals die van Mussolini, die de vraag billijken of allen door „oorlog” wel hetzelfde verstaan.

Ook kan men de opmerking maken, dat 't voor de staten, die niet in eerste rij bij de ondertekenaars mogen staan, pijnlijk is ter zijde gezet te zijn, en dit kan voor Nederland zeker mede gelden, maar Kellogg heeft zich juist willen stellen tegenover het „zoo veel hoofden, zoo veel zinnen”, waardoor 't den Volkenbond vaak niet mogelijk is tot ingrijpende maatregelen te komen.

Met al deze en dergelijke beschouwingen, hoeveel er ook voor te zeggen moge zijn, begeeft men zich in 't gevaar van veel praten, zonder iets te bereiken. Verheugen wij ons daarom mede als Kellogg eerst het praktisch resultaat bezorgt, om daarna gelegenheid te geven dit verder in de breedte en in de diepte uit te werken.

Verdedigingsweek in Sovjet-Rusland

Naar uit Moskou gemeld wordt, is daar 7 Juli de verdedigingsweek begonnen. Alle Russische militaire verenigingen hebben hieraan deelgenomen.

Besloten werd Ruslands bewapening ter zee en de lucht te versterken. Te Moskou werd een parade tegenwoordigers van het Russische leger en vloot betoogden, dat Rusland paraat dient te zijn voor den oorlog.

Te Leningrad werden 11 vliegtuigen aan de Roode leger als geschenk aangeboden.

Is hierin een zet te zien tegen het aanhangende Kellogg-ontwerp? Theoretisch zit dat er niet in. Immers, dat ontwerp laat iederen staat vrij z'n verdediging naar eigen inzicht te organiseren. Maar inderdaad wil deze Russische demonstratie toch een verwijt zijn aan de kapitalistische staten, die het Moskousche ontwapeningsvoorstel van 1928 niet als ernstig bedoeld hebben opgevat. Rusland kan, dit moet aldus blijken, niet meer gelooven aan de bedoeling om het oorlogsgevaar te verminderen, daarom versterkt het zijn weermacht.

Mededeelingen.

Van het Dagelijksch Bestuur.

De Algem. Secretaris-Penningmeester der Vereniging is van 12 Juli tot 6 Augustus afwezig.

NOTULEN

der Jaarl. Algemeene Vergadering, gehouden op Oost en Westdag, Zaterdag 23 Juni 1928, des namiddags 12 uur, op het terrein der I. T. A. te Arnhem. (Voorl. goedgekeurd in de verg. van het Dagel. Bestuur van den 27sten d.a.v.).

Aanwezig met het Dagel. Bestuur het voltallige Hooftbestuur, behalve de heer Jhr. Dr. Sandberg, die verhindert zijnde, zijne goede wenschen voor het welzijn van dezen dag schriftelijk aangeboden had.

Voorts verscheidene afgevaardigden uit de afdelingen en een groot aantal dames en heeren, in totaal ongeveer 400 personen.

De algem. voorzitter, de heer Zuyderhoff, opent op aangegeven uur de vergadering onder het uitspreken de volgende rede:

Dames en Heeren,

Ik roep U allen een hartelijk welkom toe.

Dat gij in zoo grooten getale zijt opgekomen om deze bijzondere Oost en Westdag luister bij te zetten, verblijdt ons en versterkt ons vertrouwen in de toekomst.

Want ter bereiking van ons doel: het nauwer toehouwen van de banden tusschen Nederland en de Indië, hebben wij niet genoeg aan den geldelijken steun van leden en begunstigers, doch moeten wij niet minder op belastingstelling voor ons werk kunnen blijven rekenen.

Dat ons eerelid, mevrouw Clifford Cocq van Breugnot, die, na zich gedurende een lang tijdsverloop zoo veel dienstelijk voor onze vereniging te hebben gemaakt voor enkele jaren om gezondheidsredenen hare bestuursfunctiën moest nederleggen, zich heden weer in ons midden bevindt, verheugt ons zeer.

Ik zeide zoeven dat deze Oost- en Westdag een bijzondere was. Ik behoeft u dit eigenlijk niet toe te lichten. 't Is dus slechts volledigheidshalve dat ik u 't bijzondere van dezen dag in herinnering breng.

Steeds hebben de afdelingen, bij welke die dag gehouden werd, zich beijverd ons op de beste wijze te ontfangen. Wij zijn haar daarvoor altijd dankbaar geweest.

Wie had in de naaste toekomst echter aan een ontvangst als die van heden kunnen denken? Zij overtreffen de stoutste verwachtingen.

Ten vorigen jare waren wij vereerd, dat het Koninklijk Instituut zijn gebouw voor ons openstelde, waardoor den dag in een uitgezochte Indische omgeving kon worden doorbrengen. Die dag was een mooie dag voor Oost en West.

Hoeveel schooner nog voor ons is echter deze dag, waarop de afd. Arnhem ons ontvangt op eigen Indisch terrein.

Achtten wij ons ten vorigen jare, zooals gezegd, vereerd, dit jaar mogen wij ons terecht trots gevoelen.

De I.T.A., welke de bewondering wekt, zoowel van stad- en landgenoot als van den vreemdeling, is het wel van een onzer afdelingen en draagt daardoor den steun van onze vereniging.

Behalve dat de I.T.A. door het verspreiden van kennis onder het Ned. volk omtrent de Indië rechtstreeks door ons gestelde doel bevordert, doet zij zulks ook indirect, doordat zij het aanzien van de geheele vereniging verhoogt.

Niet genoeg kunnen wij daarom onze Arnhemsche afdeling dankbaar zijn voor het door haar tot stand gebrachte, dat de kroon op het door ons tot nu toe verrichte werk is.

Uit naam van U allen breng ik haar daarvoor deze vergadering hulde.

Bij de opening van de I.T.A. hebben wij aan Mr. Huges de voorzitter onzer Arnhemsche afdeling, de grootste onderscheiding toegekend, waarover wij beschikken onze gouden eere-medaille, die alleen uitgereikt wordt aan dengeen, die zich op bijzondere wijze onderscheidt heeft ten opzichte van het doel der vereniging.

Gij allen weet, dat deze toekenning geen bloote formaliteit was, maar eene alleszins verdiende onderscheiding, omdat de heer Huges de bezielende geest van de afdeling is, die als goed commandant altijd de leiding had en in de uren des gevaars dag en nacht niet van de brug week.

Wij hebben daarom zeker in den geest van de geheele vereniging gehandeld door dien eerepenning aan Mr. Huges toe te kennen. Hij leve!

Het Arnhemsche werk stelt al het overige in de schijn.

...w. Zulks neemt intusschen niet weg, dat ook alle
...afdeelingen zonder onderscheid op loffelike
...gearbeid hebben, zoodat ook zij zeer zeker hebben
...gedragen tot den groei en bloei van de vereeniging.
...Hetzelfde kan gezegd worden van het hoofdbestuur,
...an de redactie van het Kol. Weekblad, van onze ver-
...egenwoordigers in Oost- en West-Indië en van de ver-
...schillende commissies en instellingen van Oost en West.
...In deze blijmoedige stemming verklaar ik de vergade-
...ing voor geopend, en stel ik aan de orde punt 2 van
...de agenda:
...Notulen van de vorige algemeene vergadering, welke
...op 11 Juni 1927 te Amsterdam gehouden werd.
...Deze notulen zijn, gelijk op de agenda is vermeld, af-
...gedrukt in het Kol. Weekblad van 30 Juni 1927 No. 26,
...zoodat een iegelijk in de gelegenheid is geweest van die
...notulen kennis te nemen. Met het oog op den beperkten
...tijd voor deze vergadering uitgetrokken (één uur), stel
...daarom voor de voorlezing van die notulen achter-
...wege te laten, en zoo niemand tegen die notulen beden-
...king mocht hebben, ze vast te stellen.
...Aan de orde is thans punt 3, waarvan het eerste on-
...derdeel luidt: jaarverslag.
...Ofschoon ook dit afgedrukt is in het Kol. Weekblad
...wel in dat van 1 Maart 1928 No. 9, acht ik dit stuk te-
...langrijk om ook hiervan de voorlezing achterwege te
...stellen. Ik verzoek derhalve den heer v. d. Brugh het door
...hem opgemaakte verslag over 1927 te willen voorlezen.
...Deze vangt nu aan met de voorlezing van dat verslag.
...De paragraaf „Leden en begunstigers” neemt de voor-
...ter het woord en zegt: Ik kan hieraan toevoegen, dat
...der het begin van het jaar het aantal leden met niet
...inder dan 400 is toegenomen, waarvan ongeveer 200 als
...volg eener door den Alg. Secretaris, in samenwer-
...ing met den Secretaris der Redactie-Commissie, ge-
...erde actie.
...Bij de paragraaf aan het Kol. Weekblad gewijd, zegt
...de voorzitter:
...Wat het uitwendige van het Weekblad betreft, kan ik
...nog mededeelen, dat de uitgever zich in beginsel be-
...heid verklaard heeft om de advertenties voortaan op af-
...zonderlijke bladzijden, dus niet meer om den tekst te
...plaatsen. Hierdoor zal het uiterlijk aanzien van het blad
...belangrijk winnen. Reeds is hieraan een begin van uit-
...voering gegeven. Aangezien echter nog verschillende
...contracten met adverteerders loopen, waarin de plaatsing
...van eene advertentie naast en boven den tekst is over-
...gekomen, zal het nog enkele maanden duren alvo-
...rens alle advertenties om den tekst verdwenen zijn.
...Terwijl hij onder het hoofd „Andere werkzaamheden
...verrichtingen” nog de volgende toelichtingen geeft:
...Met betrekking tot de uitreiking van de eere-medaille
...an de heeren Philips en Fokker:
...Die uitreiking heeft sedert plaats gehad. Toen wij ver-
...amen dat de heer Fokker voor korten tijd in Nederland
...toefde, hebben wij hem aanstonds verzocht ons daar-
...in de gelegenheid te stellen.
...De plechtigheid had op 18 Januari j.l. te 's-Gravenhage
...plaats en werd gevolgd door een lunch in het bekende
...restaurant Royal, aan welk noemmaal o.a. mede aan-
...tegenwoordig General Snijders als president van het Comité
...Vliegtocht Nederland-Indië, de heer de Vogel als voor-
...ter van de Kon. Ned. Luchtvaartvereeniging en de
...heer Martin als w.d. directeur van de K.L.M.
...Bij het gerelateerde over het boekje-Lekkerkerker:
...Ik kan hieraan toevoegen, dat de tekst van het boekje
...alst gered is gekomen en dat de verschijning ervan
...enkele maanden kan worden tegemoet gezien.
...En bij het vermelde omtrent de huisvesting:
...Sedert is de zetel van het hoofdbestuur verplaatst
...naar de 1e étage, bestaande uit 5 groote kamers, van een
...goeden stand gelegen patricisch huis aan het Korte
...Voorhout. Hierdoor is de vereeniging meer overeenkom-
...ig haar tegenwoordige standing gehuisvest.
...Ondanks bij het verhuizen en inrichten de grootst
...mogelijke zuinigheid betracht is, en niettegenstaande
...verschillende personen en instellingen, w.o. „Boeatan”,
...als bij die gelegenheid nuttige voorwerpen in bruikleen
...in eigendom hebben afgestaan, hebben wij voor de in-
...richtingskosten ons reservekapitaal moeten aanspreken.
...Bovendien is de nieuwe woning in exploitatie duurder
...aan de vorige. Hierbij komt nog, dat wij de huishwaar-
...er, die ons bijna 24 jaar trouw en eerlijk gediend had
...die niet mede kon verhuizen, billijkheidshalve in het
...kost van een pensioen hebben moeten stellen.
...Na beëindiging der voorlezing van het jaarverslag her-
...kent de voorzitter het woord en zegt:
...Namens U allen zeg ik den heer V. d. Brugh dank voor
...samenstelling en voorlezing van het jaarverslag, uit
...welk stuk men zich enig denkbeeld kan vormen van
...er tegenwoordig voor den algemeenen secretaris
...onze vereeniging te doen valt. Voor de wijze waarop
...heer V. d. Brugh zowol dit ambt als dat van pen-
...sionneer uitoefent, verdient hij allen lof. Hij is de
...wil waarom de vereeniging draait.
...De secretaris betuigt den voorzitter zijn dank voor
...waardeerende woorden, tevens aan de vergadering
...voor hare instemming.
...De voorzitter: Ik stel thans aan de orde onderdeel b
...van punt 3 der agenda:
...Rekening en verantwoording 1927 met rapport verifi-
...catiecommissie.
...Het de rekening, die mede is afgedrukt in het Kol.
...Weekblad van 1 Maart 1928, blijkt dat de ontvangsten en
...uitgaven, welke beide geraamd waren op f 28.500.—, in
...derkelijkheid hebben bedragen respectievelijk f 28.110.53
...en f 28.285.76, zoodat de rekening sluit met een nadeel
...van f 175.13, dat van de kapitaalrekening is af-
...geschreven.
...Dit wat betreft het financieel beleid.
...Wat de administratie aangaat, heeft de verificatie-
...commissie het volgende rapport uitgebracht:
...Aan het Hoofdbestuur
...der Vereeniging „Oost en West”.
...De ondergeteekenden, in commissie vereenigd, ter
...verificatie der Jaarrekening 1927 van de Vereeniging
...„Oost en West”, leggen hierbij gaarne de verklaring af,
...dat zij alles in de beste orde aangetroffen hebben en dat

de verschillende registers en bescheiden behoorlijk en
netjes bijgehouden zijn.
Van de door ons geverifieerde posten van ontvangst en
uitgaaf waren de bewijzen tot staving aanwezig en de
uitkomsten der hoofden van rekening in de boeken
stemden overeen met de cijfers der overgelegde Explo-
itatie-rekening en Balans.
Wij brengen gaarne hulde voor de wijze waarop de
administratie gevoerd is en bevelen derhalve aan de
Balans per ult. December 1927 goed te keuren en het
Hoofdbestuur voor het gehouden beheer te déchar-
geeren.
(w.g.) M. J. LUSINK.
G. W. ERFMANN.
J. VAN HAAFTEN.

Dames en Heeren. Ik stel u voor:
19. de verificatiecommissie dank te zeggen voor den
nuttigen arbeid, welke zij in het belang der vereeniging
heeft verricht;
20. overeenkomstig het advies der commissie te be-
sluiten.
Conform besloten.

Onderdeel c van punt 3 der agenda, dat thans aan de
orde komt, luidt: Begrooting 1928.
Deze is afgedrukt in het Kol. Weekblad van 19 April
1928 No. 16, en geeft zowol voor de inkomsten als voor
de uitgaven een bedrag van f 31.200.— aan.
Ondertusschen heeft, gelijk ik zoeven bekend stelde,
de verplaatsing van den zetel van het hoofdbestuur
plaats gehad, waardoor de begrooting van uitgaven voor
1928 met f 800.— moet worden verhoogd. Daar door de
toeneming van het aantal leden sedert ult. December
1927 de raming van de inkomsten ook gevoeglijk met
f 800.— kunnen worden verhoogd, zal het eindcijfer van
de begrooting zowol in ontvang als in uitgaaf f 32.000.—
bedragen.
Ik stel u voor de aldus gewijzigde begrooting vast te
stellen.
Conform besloten.

Punt 4 der agenda luidt: Benoeming der verificatie-
commissie 1928.
Ik geef u in overweging de heeren, welke zich dit jaar
zoo goed van hun taak gekweten hebben, wederom tot
leden van de verificatiecommissie 1928 te benoemen, t.w.
de heeren Lusink, Erfmann en v. Haaften.

Algemeene instemming.
Aan de orde is thans punt 5 der agenda: Voorziening
vacatures hoofdbestuur.
Aan de beurt van aftreden zijn de heeren F. v. Peski
(Den Haag), C. G. van de Wall Bake (Amsterdam) en
Z. G. Ph. Marcella (Rotterdam), terwijl de heer Wage-
naar Reisiger (Haarlem) voor het lidmaatschap van het
hoofdbestuur bedankt heeft.

De heer van Peski heeft zich herkiesbaar gesteld, de
heeren van de Wall Bake en Marcella niet, omdat zij het
meer in het belang van de vereeniging achtten dat een
ander in hun plaats werd aangewezen. Het belang van
de vereeniging heeft ook voorgestaan bij het verzoek
om ontslag van den heer Wagenaar Reisiger. Aan de drie
heeren betuigt ik den dank der vereeniging voor al het-
geen zij in den loop der jaren als hoofdbestuurleden
voor de vereeniging gedaan hebben.
Terwijl de afd. Haarlem de vacature nog zou willen
zien aangehouden, zijn van de afdeelingen Den Haag,
Amsterdam en Rotterdam de volgende dubbeltallen ter
voorziening in de vacatures ontvangen:

1. F. v. Peski.	1. M. Garschagen.
2. L. A. Bakhuis.	2. W. Rehbock.
1. Mr. J. C. Huysen.	
2. J. D. M. van Reyn Snoeck.	

Ik stel u voor bij acclamatie de 3 nos. 1 te benoemen.
Algemeene instemming.
Punt 6 der agenda luidt: Mededeelingen van het Dag-
Bestuur.

Daar ik bij de voorlezing van het jaarverslag reeds
verschillende mededeelingen heb gedaan, kan ik mij
thans tot een enkele beperken, n.l. deze, dat de vereeni-
ging met het Comité Vliegtocht Ned-Indië reeds eenigen
tijd werkzaam is om een vliegtocht naar West-Indië voor
te bereiden, waarvoor zich beschikbaar heeft gesteld de
luit-vlieger J. v. Onlangs.

Bij die voorbereiding zijn wij op groote moeilijkheden
gestuit. Een groot deel daarvan is thans overwonnen.
Rest voornamelijk nog het voor dezen tocht benodigde
geld, dat geraamd wordt op een f 70.000, bijeen te krij-
gen. Van Regeering, verschillende instellingen en enkele
particulieren hebben wij belangrijke toezeggingen ont-
vangen. Een bedrag van circa f 15.000 ontbreekt, waar-
voor wij alle speciale bronnen reeds aangehoord heb-
bende, een beroep zullen moeten doen op het groote
publiek, dat ongetwijfeld zal willen medewerken, om
dezen vooral uit een nationaal oogpunt zoo belang-
rijken tocht mogelijk te maken.

Ik stel thans aan de orde punt 7. Bepalen der plaats,
voor de volgende algemeene vergadering.

Mag ik vragen, welke afdeeling of afdeelingen zich
daarvoor beschikbaar stellen. Bijaldien de vergadering
op dit punt geen beslissing neemt, zal deze aangelegen-
heid t.g.t. nog onder de oogen gezien worden.

Thans ben ik gekomen tot de rondvraag. Wie wensch
daarvan gebruik te maken?

Mevr. Bleckmann-Hoogenstraaten (Nijmegen) vraagt
of het niet mogelijk zou zijn de binnenbladen van het
„K.W.” wederom op wit in plaats van op violet papier
te doen drukken; ook de heer Liebert uit Lochem sluit
zich hierbij aan.

De voorzitter antwoordt, dat deze kleur gekozen is,
toen de omslag verviel, om op deze wijze de overgang
zoo weinig mogelijk in het oog te doen loopen. Hij hoopt
en vertrouwt echter, dat de uitgeefster eerlang aan den
wensch van de sprekers, die ook de zijne is, tegemoet
zal komen.

Niemand verder het woord verlangende, sluit de voor-
zitter de vergadering met deze woorden: „Ik zeg U allen
dank voor Uwe tegenwoordigheid en spreek de hoop uit,
dat U den verderen dag ten volle zult genieten van al
het schoone, belangrijke en aangename, dat de I.T.A.
ons allen biedt”.
Algemeene bijval.

Van het Informatie-Bureau:

- BESTEMD VOOR UITZENDING NAAR NED.-INDIË.**
J. R. A. de Lange, Juliana van Stolberglaan 19, 's-Graven-
hage.
W. A. L. Luijks, Van Swietenstraat 14, 's-Gravenhage.
N. J. Bruin, Weverstraat, Den Burg (Texel).
Mr. J. Wamsteker, Bilderdijkstraat 11, Leiden.
Allen administratief ambtenaar bij het Binnenlandsch
Bestuur.
B. H. Houben, Onderwijzer bij het M.U.L.O., Heerler-
heide.
Mr. A. Bickes, Rechterlijk Ambtenaar, Haagweg 46,
Leiden.

INDISCHE AMBTENAREN MET VERLOF.

- J. J. van Helsdingen, Resident van Banjoemas, Amber-
boomstraat 28, 's-Gravenhage.
A. D. Baert, Leeraar bij de Koning Willem III-school te
Weltevreden, Sneeuwbalstraat 89, 's-Gravenhage.
H. M. Schlette, Ambtenaar 4de kl. bij den dienst der In-
en Uitvoerrechten en Accijnzen, Beukenweg 4, Velp.
A. B. Gelpke, Havenmeester der 1e kl. te Tandjong-
Priok, Frederik Hendriklaan 183, 's-Gravenhage.
W. H. Philippo, wnd. Leeraar bij de Kon. Wilhelmina-
school te Weltevreden, p.a. Budding, Jeruzalem, Velp.
A. A. Blom, Controleur 2e kl. b. d. P.T.T.-dienst, Rog-
genstraat 53, Apeldoorn.
J. M. A. Themmen, Ambtenaar 4e kl. b. d. dienst der In-
en Uitvoerrechten en Accijnzen, Thomsonlaan 67,
Overveen (Haarlem).
W. J. Boelman, Predikant b. d. Prof. Gemeente te Mage-
lang, Villa „Dennenheim”, Bilthoven.
B. U. M. van Raay, Ambtenaar 3e kl. b. d. dienst der In-
en Uitvoerrechten en Accijnzen, Fultonstraat 139,
's-Gravenhage.
W. F. Fuglistahler, Burgerlijk ambtenaar, topograaf bij
den Topografischen dienst, Valkenboschlaan 80,
's-Gravenhage.
G. A. Menalda, Inspecteur van Financiën, hoofd van de
inspectie Magelang, Regentesselaan 42, Apeldoorn.
N. Geuring, Werktuigk. b. d. Landsautomobioldiensten,
Sumastraat 49 rood, Dordrecht.
F. C. Kolmus, 1e Commies b. d. Weeskamer te Soera-
baya, Obrechtstraat 487(II), 's-Gravenhage.
Mej. J. E. Swartz, 1e Klerke b. d. P.T.T.-dienst, Soera-
baya, Verlengde Havenstraat 97, Woerden.
L. W. A. Zoest, Referendaris bij het Departement van
Justitie te Weltevreden, Burgemeester Weertsstraat 63,
Arnhem.
C. W. A. P. 't Hoen, Ingenieur 1e kl. b. d. dienst v. d.
Mijnbouw, Laan van Meerdervoort 290, 's-Gravenhage.
Mej. A. C. Resner, Onderwijzeres der 3e kl. b. h. O.E.L.O.,
Hendrik Zwaardcroonstr. 24, 's-Gravenhage.

MAG. ESCEHA LAAN V. MEERDERVOORT 53^a

brengt een buitengewoon praktische
NOUVEAUTÉ VOOR DAMES.
Is U ver van huis, een dagje buiten,
steeds kunt U gerust zijn, mits U
ons „NOODVERBAND” in Uw
taschje heeft. Onze gediplomeerde
verpleegster toont U dit gaarne.
DEN HAAG - TELEFOON 31818

Mutatiestaat van 23 Juni tot 18 Juli.

Nieuwe Leden:	Geïntroduceerd door:
Cultuurmaatschappij „Goenoeng-Malang” Amsterdam, N.Z. Voorburgwal 32. f 25.	Eigen aanmelding.
Kinamaatschappij „Pasir-Malang”, Amsterdam, N.Z. Voorburgwal 32. f 25.	
Cultuurmaatschappij „Balapoelang”, Amsterdam, N.Z. Voorburgwal 32. f 25.	den heer J. Kouwenaar te Amsterdam.
Preanger Landbouw Mij., Amsterdam, N.Z. Voorburg- wal 32. f 25.	
F. H. Roelfsema, oogarts, Amsterdam, Keizersgracht 501. f 5.	Eigen aanmelding.
Tj. Jaski, oogarts, Amsterdam, Sarpathiestraat 199. f 5.	
C. Benit, Oud-Inspecteur P.T.T., Haarlem, Bosch- en Vaartstraat 15 rood. f 5.	den heer H. J. A. Raedt van Oldenbarnevelt te Den Haag.
G. M. Drooglever, Werktuigkundig Ingenieur, Utrecht, Pieter Saenredamstraat 6. f 5.	
L. P. C. de Laive, Oud-Onderwijzer 1ste kl., Bilthoven, Jan Steenlaan 11 A. f 5.	

ELECTRISCHE GEYSERS

Goedkoop — Zuinig — Gevaarloos

Complete Electriscche Sanitaire Installatiën

W. G. SCHEERES

ELECTRO-TECHNISCH BUREAU

— DEN HAAG —

Kantoor en Monsterkamer Hooigracht 1c Telef. 15170 Magazijn en Werkplaats Laan van Roos en Doorn 9

D. VAN DER BEND

Stalhouderij
Zwarteweg 3, Tel. 11263
's-GRAVENHAGE

VERHUREN VAN
MAANDÉQUIPAGES
TOERRIJTUIGEN EN
1ste kl. TROUWRIJTUIGEN

Hotel-Restaurant VELSERBEEK VELSEN, TELEFOON No. 504

RUSTIG VERBLIJF :: PRIMA KEUKEN
Aanbevolen Adres voor „Oost en West”

FIRMA AUG. SAVELKOUL

AMSTERDAM

HET BESTE ADRES VOOR
INDISCHE UITRUSTINGEN
PALM BEACH
COSTUMES

VERHUIZINGEN per Auto-Tapissière voor binnen- en buitenland.

GOEDERENVERVOER zeer billijke tarieven.

Zaterdag Bodedienst Arnhem—Utrecht, terug over Nijmegen. — 's Maandags Arnhem—Nijmegen.

Beleefd aanbevelend,

A. VAN DE VOOREN - ARNHEM

Bovenbergstraat no. 17 - Telefoon no. 3147

ingang naast den Heer Tooneman, Aannemer

Bestelhuis Utrecht: Jansveld 27, Tel. 13405. G. A. BRUIL. Vertrek n.m. 4 uur. 5668

TOKO BOGOR

SUEZKADE 122 a,b - DEN HAAG - TEL. 33472

Het Adres voor

Rijsttafel-Ingrediënten

Prima kwaliteiten - Voordeel. prijzen

Steeds verse Indische vruchten

KLEUTERHUIS „CLYNE DYCKE” te ZEIST

TEHUIS VOOR KINDEREN VAN ELKEN LEEFTIJD

zoo wel voor VAST-, als voor KORTER- of LANGER

VERBLIJF in de Vacantiedagen en bij op reis zijn van de Ouders

GELEGEN IN HET VILLAPARK, Fr. v. d. Puttenlaan No. 14, Telefoon: Zeist 346
Prospecti worden op aanvraag gaarne toegezonden. Directrice N. E. LANGEREIS

AANBEVOLEN DOOR DE VEREENIGING „OOST EN WEST”

- J. R. D. Moojen, O.-I. Ambtenaar m.v., Bilthoven, Juliana-laan 16. f 7.50.
- P. C. Wilod Versprille, Oud-Kapitein N.-I. L., Velp, Larensteinsche Laan 23. f 5.
- J. A. F. Marmelstein, Renkum, huize „Meta”. f 5. (rekent tot Afd. Arnhem).
- D. J. Meijer, Doesburg, huize „Spits”. f 5. (rekent tot Afd. Arnhem).
- Mevrouw de Weduwe Jhr. F. A. de Jong-van Beek en Donk, Nijmegen, Parkweg 46. f 5
- Mevrouw de Weduwe P. A. Stroeve-Bakker, Nijmegen, St. Annastraat 117. f 5.
- G. Frohwein, Nijmegen, van Broekhuysenstraat 33. f 5.
- M. C. Maertens, Nijmegen, Javastraat 122. f 5.
- A. J. van der Laan, Nijmegen, Broerstraat 4. f 5.
- A. Jansen, Deventer, Zwolsche Weg 54. f 5.
- G. E. Rotgans, Luitenant ter Zee, Vliegkamp „de Mok”, Texel. f 5.—
- Mr. Dr. W. M. Westerman, Wassenaar „De Hartenkamp”, Rijksstraatweg 462. f 5.—
- I. Wagemaker, Gedipl. Gezaghebber 1ste kl., Rijswijk (Z.-H.), Prins Hendrikplein 15. f 5.—
- J. P. de Borst, oud-Kapitein N.-I. L., Inspecteur Alg. Friesche Levensverzekering Mij., Wassenaar, Papegaaientaan 6. f 5.—
- G. C. Baron van Asbeck, Lid v. d. Rekenkamer, Den Haag, Alexanderstraat 24. f 5.—
- C. Aronstein, Gep. Schout-bij-Nacht, Den Haag, Malakkastraat 123. f 5.—
- Mr. M. M. Taytelbaum, oud-Vice-President Hooggerichtshof N.-I., Den Haag, Teunisbloemstr. 8. f 5.—
- J. C. Stravers, Gep. O.-I. Ambtenaar, Den Haag, Schenk-kade 266. f 5.—
- Mejuffrouw H. F. Zunder te Paramaribo. f 5.—
- A. S. Leckie, Paramaribo, Heilige Weg 21. f 5.—
- B. Ch. R. Monsanto, Ambt. Immigratie Departement Paramaribo, Weidestraat B.R. 100. f 5.—
- H. Mardjo, Tolk Javaansche taal b. h. Commissariaat van Suriname te Paramaribo. f 5.—
- Sookdew Ramdass Tewari, Tolk in Hindoestan b. h. Commissariaat van Suriname te Paramaribo. f 5.—
- Pastoor M. J. P. de Groen te Saba. f 5.—
- M. R. W. B. Berkenveld, Gouv. Geneeskundige te Saba. f 5.—
- N. Bosboom, oud-Minister van Oorlog, Den Haag, Prinse Vinkenpark 18. f 5.—
- G. Eschauzier, Den Haag, Surinamestraat 13. f 10.—
- J. N. van West, Oud Hoofdstationschef Delispooor, Den Haag, van Loostraat 121. f 5.

Eigen aanmelding.

Afdeulingsbestuur van Arnhem.

Afdeulingsbestuur van Nijmegen.

Mevrouw van Swighem te Nijmegen.
Afdeulingsbestuur van Nijmegen.
Mr. P. H. Le Clercq te Nijmegen.
den heer J. van Eupen te Nijmegen.
Eigen aanmelding.

den heer H. J. A. Raedt van Oldenbarnevelt te Den Ha

Eigen aanmelding.

den heer H. R. Nije te Paramaribo.
den heer H. J. A. Raedt v. Oldenbarnevelt te Den Ha

den heer H. J. Wolff te Paramaribo.

den heer X. H. Ch. M. Krugers te Saba.

Eigen aanmelding.

Mevrouw W. Meilink-van West te Den Haag.

Adresveranderingen :

- J. C. van Eerde, Directeur Afd. Volkenkunde v. h. Koloniaal Instituut te Amsterdam, van: Mauritskade 64 naar: Linnaeusstraat 2a.
- C. W. M. Reteig, van: Paramaribo, naar: Amsterdam, Jacob Obrechtstraat 24. f 5.
- Th. E. J. de Bie, 1ste Luitenant N.-I. L., van: Bandoeng, naar: Meerlaan 58, Sloterdijk-Amsterdam. f 5. (Contributie '28 reeds voldaan).
- D. G. Vreedenburg, Oud Luit.-Kolonel der Mariniers, van: Dieren, Tramstraat 10, naar: Amsterdam, Keizersgracht 104. f 5.
- Mevrouw de Weduwe C. J. M. Hille-Bulaëus Brack, van: Reeuwijk, naar: Heemstede, Lievende Keylaan 6. f 5.—
- J. J. B. Giebing, Oud Majoor N.-I. L., van: Rijswijk, Koninginnelaan 71, naar: Haarlem, Jansstr. 29. f 5.
- C. de Vries, Administrateur „Tanah Amboengan Estate”, van: Martapoera, naar: Haarlem, Verspronckweg 83zwart. f 5.
- Mevrouw J. L. Lemei-Solleveld, Muzieklerares, van: Den Haag, Kerkstraat 1, naar: Bilthoven, van Goijlenlaan 15. f 5. (Afd. Utrecht).
- S. A. Reitsma, Hoofdambtenaar S.S., van: Apeldoorn, Boschweg 19, naar: Utrecht, Gebouw II der Nederl. Spoorwegen. Kamer 63. f 5.
- G. Kruijs, van: Soestdijk, Julianaplein 14, naar: Lausanne, Poste restante.
- F. Lubberink, Dierenarts, van: Utrecht, Nieuwe Gracht 60, naar: Helmond, Oranjestraat 17.
- H. Tulp, Oosterbeek, van: Utrechtscheweg 111, naar: Valkenburglaan 4.
- C. Hooykaas, Litt. Ind. Doct., van: Leiden, Oude Singel 72, naar: Arnhem, Burgemeester Weertstr. 75. f 5.
- C. F. Hazenberg, 1ste Luit. N.-I. L., van: Den Haag, v. Galenstraat 74, naar: Nijmegen, Sterreschansweg 10. f 5.
- C. M. E. J. Th. F. van Hoorn, van: Nijmegen, A. Noorduijnstr. 29, naar: Hoogeweg te Leeuwen-Beneden (Gld.) (blijft tot afd. Nijmegen behoren).
- T. Speulman, Groningen, van: 2de Willemstraat 23a, naar: Mr. S. M. S. Moddermanlaan 28.
- B. van Delden, van: Den Haag, Statenlaan 54, naar: Elspeet „Noord-Riezen”.
- J. G. A. Goeddeljée, Referendaris P.T.T., van: Bandoeng Riouwstraat 15, naar: Breda, Baronilaan 208. f 5.
- Prof. Dr. J. Clay, Hoogleraar T. H., van: Leiden, Witte Singel 105, naar: Bandoeng, IJzermanpark 2.
- Mejuffrouw J. A. van Emden, O.-I. Hoofdambtenaar m. v., Den Haag, van: Gr. Hertoginnelaan 166, naar: Danckertstraat 20.
- G. Hennis, Den Haag, van: Lombokstraat 4, naar: N. Parklaan 119.
- S. Nijdam, Controleur B.B., van: Den Haag, Hanenburglaan 164, naar: Wassenaar, Sandhorstlaan 3.
- D. Schulman, Luit.-Kolonel Art., Den Haag, van: I. v. N. Oost-Indië 148, naar: de Bruynestraat 39.
- H. Heins, Onderwijzer Kweekschool Inl. Ond., v. Fort de Kock, naar: Scheveningen, Berkenbo Blokstraat 15. f 5.
- Ir. H. van Heijst, van: Soerabaja, naar: Den Ha Stadhouderslaan 44. f 5.
- H. van der Mooren, Kapitein N.-I. L., van: Wijk Heusden, naar: Den Haag, v. Bevernickstr. 146.
- L. L. A. Maurenbrecher, Cand. Ind. Ambt., Den Ha van: Malakkastraat 135, naar: Anth. Heinsiusstr.
- Mevrouw C. E. L. Batten-Beynon, Den Haag, van: F Hendrikplein 13, naar: Archimedesstraat 35.
- J. J. van Helsdingen, Resident, van: Banjoemas, Den Haag, Amberboomstraat 28. f 5.
- W. C. Lammers Lisnet, Oud Hoofdingenieur S.S., v. Den Haag, Sportlaan 7, naar: Scheveningen, He straat 5.
- F. K. Overduyn, Oud Resident, Den Haag, van: kenboschlaan 113, naar: Snelliusstr. 30.
- D. J. A. E. Ruempol, Den Haag, van: Laan van M dervoort 553, naar: Koningin Sophiestraat 6.
- W. D. H. Baron van Asbeck, van: Madrid, naar: gacion de los Pales Bajos, General Echaquë No. San Sebastian (Espana).
- A. van der Stoep, Commies 1e kl. P.T.T., van: Rottdam, G. v. d. Lindenstr. 45, naar: Bandoeng, H Hoofdbureau P.T.T.
- G. J. Baden, Kapitein Inf., thans te Padang-Pandjara
- P. L. Fabriek, Controleur 1ste kl. P.T.T., van: Paldbang, naar: Bandoeng.
- H. van Ree, Majoor-Intendant, van: WeltevredKramat 65, naar: Bandoeng.
- Ir. P. Schoor, Ingenieur P.T.T., Soerabaja, van: Pongstr. 1, naar: Boengkoerstraat 16.
- J. Roest, thans Resident van Riouw, Tandjong-Pinang
- Dr. L. Adam, thans Assistent-Resident te Jogjakarta
- H. J. van Haften, thans Ass.-Resident te Poerworedj
- F. H. Nieuwenhuizen, thans Ass.-Resident te Paré.
- R. Pas, thans Ass.-Resident te Wonogiri.
- W. H. E. Scheurer, thans Ass.-Resident te Sitoebond
- H. W. Schröder, thans Ass.-Resident te Bodjonegoro
- G. L. van Zuijlen, thans Ass.-Resident te Ngawi.
- Mr. G. N. Bouma, oud-vice-President R. v. J. te Semarang, thans Advocaat en Procureur te Bandoeng
- J. I. Brill, Inspecteur P.T.T., thans te Soerabaja.
- B. Cox, thans Gewestelijk Secretaris te Singaradja (Bali)
- J. Fabriek, thans Commandant Veldpolitie te Soem dang.
- G. D. E. J. Hotz, Kapitein Inf., thans te Semarang, K lissarie 15.
- G. W. R. Rutton, Kapitein Topografische Dienst, thante Tjiandjoer.
- A. de Vries, Gedipl. Gezaghebber B. B., van: Tandjong Balai naar: Laboehan Bilik (S. O. K.).